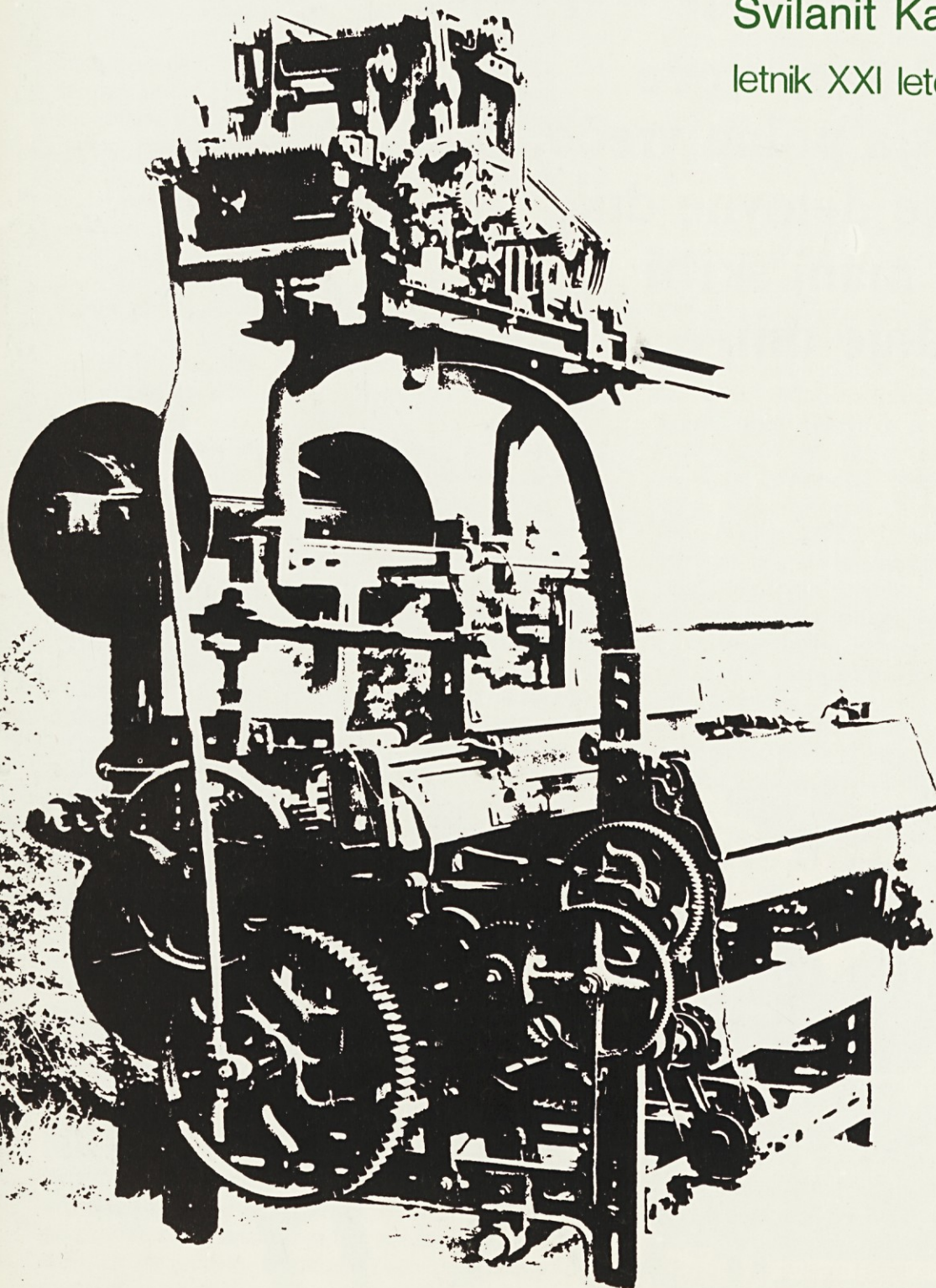

KAMNIŠKI TEKSTILEC

glasilo delovne
organizacije
Svilanit Kamnik

letnik XXI leto 1983, št. **11-12**

Dragi Dedek Mraz!

**Med tisoči in tisoči želja,
velika naša želja trepeta:**

**Prinesi nam sreče
in zravja polne vreče,
pa take delovne dni,
da bo manj skrbi
prihodnje dni.**

Ob Novem letu

Bližamo se koncu poslovnega leta, katerega poslovanje se je odvijalo v težkih pogojih gospodarske stabilizacije, ki je imela močan vpliv na naše poslovanje in zahtevala od nas, da smo prilagajali naše poslovne odločitve pogojem, katere nam je narekovala spreminjajoča se gospodarska politika, predvsem na področju devizne politike. Poleg deviznega primanjkljaja za repro material iz leta 1982 nam je poslabšalo situacijo še zmanjšanje deviznih pravic iz 60 % na 47,3 %. Spremenjeni pogoji so zahtevali od nas večje izvozne zadolžitve, katerih pa zaradi pozne vključitve za tako povečan izvoz ni bilo mogoče realizirati. Pri tem moramo upoštevati še spremenjene pogoje na zapadnem trgu, kjer se je močno povečala konkurenca, povpraševanje po blagu, predvsem frotir plaščih, pa se je v letu 1983 močno zmanjšalo. Naša predvidevanja za povečanje izvoza so bila predvsem v povečanih količinah plaščev, ker iz 1 kg iztržimo veliko več deviz, kot pa je to pri brisačah. Zaradi izgledov, da se situacija pri deviznih pravicah ne bo izboljšala, se vlaga veliko naporov, da bi predvidene količine konfekcije realizirali v letu 1984, za kar bo potrebno vključiti kot kupce tudi nemške proizvajalce, česar smo se do sedaj izogibali.

Težka devizna situacija, v kateri smo se znašli, nas je prisilila, da smo se odločili za ameriški blagovni kredit v višini 800.000 \$. S tem kreditom smo vsaj delno ublažili pomanjkanje deviz in tako pokrili potrebe za leto 1983. Gorenjski predilnici, dočim Predilnice Litija, zaradi izpada angleškega kompenzacijskega posla, nimamo v celoti pokrite. Naše obveze po izvozu bodo v letu 1984 povečane zaradi vračila najetega kredita.

Težave pri realizaciji izvoznih poslov, pomanjkanje deviznih sredstev, kasnitev dobav ruskega bombaža, vse to je vplivalo na slabo preskrbo z bombažno prejo in posledica tega so zastoji v proizvodnji. Pod takimi pogoji proizvodnja ni mogla realizirati svojega plana, čeprav bi bil pri normalni preskrbi lahko tudi presežen.

Kljub velikim težavam v proizvodnji so bili poslovni rezultati v devetih mesecih zelo ugodni v obeh temeljnih organizacijah tako, da je celotni prihodek v delovni organizaciji večji od plana za 15 % in v primerjavi z istim obdobjem preteklega leta večji kar za 45 %. Podobne situacije beležimo tudi v dohodku, ki je večji za 48 % od preteklega leta v istem obdobju. Tudi čisti poslovni sklad se je močno povečal napram preteklemu letu in je večji kar za 101 % in za 330 % večji od plana.

Dosegli smo ugodne poslovne rezultate v obeh temeljnih organizacijah predvsem zaradi dobrega asortimana, ugodnih tržnih razmer, povečane produktivnosti, zmanjševanja stroškov, nadurnega dela in še drugih vzrokov. Tudi odstopanje od izvoznih zadolžitev ima za posledico povečanje

prodaje na domačem trgu in s tem tudi dosežen višji dohodek.

Izvozne zadolžitve, katere smo dobili od strani Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino ocenjujemo, da bomo v letošnjem letu izpolnili komaj v planirani višini, čeprav smo z našim internim planom predvideli precej večji izvoz. V letošnjem letu beležimo tudi prve izvozne rezultate v TOZD-u Svila, katera se je začela, čeprav v manjših količinah, uspešno vključevati v mednarodno trgovino in to predvsem na skandinavsko področje.

Investicijska dejavnost v minulem letu je bila predvsem investicija v kotlovnico, kjer nam je uspelo zamenjati parni kotel z večjo kapaciteto, preureditev prostorov in instalacij ter vseh potrebnih naprav za funkcioniranje kotlovnice na plin. Z dograditvijo plinovoda, katerega planiramo v letu 1984 si bomo skupaj z ETO zagotovili sigurnejše obratovanje, ker bomo imeli možnost uporabe plina in mazuta.

Investicije v uvoženo opremo so bile minimalne, nabavili smo le nekaj šivalnih strojev. Razlog za to je prepoved uvoza opreme in pomanjkanje deviznih sredstev.

Omejevanje uvoza opreme ne bomo mogli vzdržati dolgo, ker nam tehnološke zahteve in novi asortimenti narekujejo, da bomo morali realizirati v bližnji prihodnosti določeno strojno opremo, sicer bomo imeli težave s proizvodnjo in plasmanom naših artiklov na inozemskem trgu. Med najnujnejše investicije predvidevamo nov škrobilni stroj, saško snovalo in nekaj nujnih šivalnih strojev. Tudi v TOZD-u Svila je nujno zamenjati že zdavnaj dotrajano snovalo, ker je v veliki nevarnosti, da nam odpove. Zaradi majhnega števila tkalskih strojev, poleg tega pa še vključevanje svile v izvoz je nujno, da povečamo proizvodne kapacitete, ker tako majhna proizvodnja ne bo vzdržala vseh bremen.

Za realizacijo naših želja, tako po opremi, kakor tudi za preskrbo z repromaterialom, pa je izredno pomembno kakšna bo devizna politika v letu 1984, koliko deviz nam bo ostalo od ustvarjenega izvoza in kakšne oblike mednarodne menjave bodo dovoljene v prihodnjem letu in ne nazadnje, kako nam bo uspelo realizirati izvozne načrte.

Pred nami je novo poslovno leto, katero ima še polno neznank glede pogojev gospodarjenja. Vsekakor ne bo lahko, ker še naprej lahko pričakujemo težave s surovinami in energijo. Tudi vprašanje prodaje lahko postane problematično zaradi upadanja kupne moči, tako kot se je to že pokazalo na zahodnem trgu.

Zaostreni pogoji gospodarjenja bodo zahtevali od nas vseh še večje napore pri delu in poslovnih odločitvah, če bomo hoteli premagati težave, katere lahko pričakujemo v naslednjem letu.

Na zaključku želim vsem članom kolektiva Svila in njovim svojcem veliko uspeha, zdravja in zadovoljstva v letu 1984.

Direktor DO
MATIJA JENKO

Kronika leta

JANUAR

Prvi novoletni dan pričenjamo ob 7. uri. Pripombe na nov delovni čas kar dežujejo, vedno bolj pa je jasno, da s prihrankom ne bo nič. Pa tudi „fuša“ ni nič manj, saj zaenkrat gospodinjska dela in varstvo otrok v naši ljubi domovini še ne predstavlja kakšnega postranskega zaslužka, tisti, ki pa fušajo, pa tako ali tako delajo po starem.

Pospeseni izvoz v drugi polovici leta 1982 se obrestuje, saj je v prvem mesecu leta zbranih dovolj deviznih sredstev za plačilo anuitet inozemskega kredita, nujno potrebnih barv ter bombažne preje. Oskrba s prejo je zmanjšana, plan v tkalnici frotirja je sicer dosežen 98,6 %, razmišlja se o dodatnih količinah preje (Glina 60 ton, dodatne količine preko JNA) za popolnitev zalog v medfazi. Da manjka preje v tkalnici, kažejo tudi zastoji, saj je za 6757 m² zastojev več kot smo planirali. Padla je kvaliteta preje; ugotavlja se kar 10,17 % škarta.

FEBRUAR

Ugotavljamo rezultate poslovanja v letu 1982 in realizacijo planskih nalog proizvodnje (tkalnica 102 % letnega plana, šivalnica 100 %, konfekcija 115 %, barvarna 103 %). Ker so rezultati dobri se zedinimo za delitev sredstev na OD: 300 tisočakov kot enkratno izplačilo in 2,9 % od posameznega prejetega letnega OD glede na opravljene ure. Preostanek sredstev razporedimo za OD za leto 1983 za predvideno možno povišanje.

Asortimanske spremembe svilenih izdelkov nam prinesejo izredne rezultate, zato tudi v novem letu nadaljujemo z nekaterimi novimi modnimi izdelki. Obetaven začetek novega leta nam potrdijo januarski rezultati prodaje, veliko zanimanje potrošnikov na sejmu MODA 83 za naše izdelke pa nam vliva zaupanje.

Predvidevamo povečanje fizične rasti proizvodnje v votkih za 3,5 % (DE 13), za 2 % (DE 10), za 7,7 % (DE 14), za vse enote skupaj pa za 101,5 %. Kljub temu je v tkalnici doseg 99,7 % letnega plana, kljub dodatnemu teku strojev v nočni izmeni. Zastojev v tkalnici je 792 m² več kot je planirano zaradi pregalliranj in izdelave vzorcev.

Sprejememo in dopolnimo nekatere samoupravne splošne akte. Zelo pomembne spremembe prinese pravilnik o reševanju stanovanjskih zadev, ena pomembnejših je tudi dvofazni postopek, po katerem se prosilci prvič znajdejo na prioritetni listi.

Izjasnimo se ZA – ukinitve malice pri koriščenju LD po 4 ure in malicamo lahko šele po 4 urnem opravljenem delu.

Razpravljamo o problematiki zaposlovanja delavcev v občini, kjer se predvideva samo 0,8 % rast in se obvežemo, da bomo v letu 1983 zaposlili vse štipendiste ali pa vsaj dovolili opraviiti pripraviški izpit; podpisnik sporazuma direktor DO.

Kljub težavam s prejo dodatno v tkalnici teče 10 statev v nočni izmeni, v kar nas silijo obveznosti do tujih partnerjev in kratki roki izdelave (plažne – 100 % barvane brisače).

Z novim letom dobimo novega obratnega zdravnik dr. Ahlina. Slovo od starega leta pa je tudi slovo od dolgoletnega Svilanitovega doht'ra Kirna. Šolske počitnice ne prinesejo radosti ne otrokom, saj snega ni, ne staršem. Tem kvečjemu koš skrbi, kaj naši malčki počnejo ta čas, ko smo na delu.

Stare smučarske dnevne karte se podaljšajo za mesec dni, novih pa naročniki ne pridejo iskat. Odgovor je v obeh primerih enak – snega ni.

Gasilci imajo zadnjo soboto v mesecu še konferenco, na tej pa najprizadevnejši prejmejo priznanja.

Opazimo občuten premik v spremembi asortimana, začet septembra 82, s predvidenim zaključkom meseca aprila 83: prehod iz klasičnih 50/2 prej v zankah v visoko kvalitetne artikle MISS s 34/1 prejo v zankah.

Škart pade, v DE 13 na 8,5 %, prav tako tudi v drugih enotah.

Pridobljeno pozitivno mnenje Regionalne komisije o upravičenosti negospodarskih investicij 3.2.1983 za rekonstrukcijo kotlovnice. Predračunska vrednost znaša 26.657.720 din in to lastnih sredstev. Delitev v razmerju porabnikov znaša:

TOZD FROTIR	16.140.348,00 din
TOZD SVILA	3.410.217,00 din
DO ETA	7.107.155,00 din

Dopolnjen pravilnik o delovnih razmerjih prinaša podaljšan dopust invalidom in delavcem, ki varujejo in negujejo težje telesno in duševno prizadete osebe.

Mesec pričenjamo z letnim sestankom OOS, kjer se ugotovi zadovoljliva aktivnost ter se nalože nove obveznosti.

Mladi organizirajo rekreativni dan v Kranjsko goro, najboljši smučarji pa gredo na smučarsko tekstilado na Pohorje in občinsko sindikalno prvenstvo na Veliko planino.

MAREC

Proizvodnja za silo realizira predvidene plane: DE 13 98,9 %, DE 10 101,1 %, DE 14 dosega zelo dobre rezultate, kar kaže na intenzivno posvečanje problematiki konfekcioniranja na vseh nivojih (torkovi sestanki, vsklajevanje dela za enakomerno zasedenost glede na število faz dela in s tem enakomernejšo oskrbo delavcev z delom) — doseg 114,5 %. Barvarna zaradi zmanjšane dobave preje doseže samo 92,9 % letnega plana. Škart na nivoju preteklega meseca!

Potrjene so investicije za letošnje leto, v katerih žal ni mnogih potrebnih strojev in naprav iz zvoza, ki bi rešili marsikatero probleme boljšega in produktivnejšega dela!

Razpravljamo o prehodu na evropsko merjenje časa in premaknitvi ure.

Cirkus s preходом na letni čas je nepopisen. Skoraj bi ga lahko primerjali z znamenitim ruskim cirkusom, le „artisti“ in ostali nastopajoči so manj pogumni. Končno nam je jasno, da pričenjamo z delom ob 7. uri, čeprav to pomeni po soncu ob 6. uri. Nekateri sonce ne briga, saj hodimo na delo, ko nas prebudi ropotajoča budilka — ura in ne sonce.

Plan sklada skupne porabe nas seveda hudo zanima, saj je od tega odvisen naš regres, nagrade, letovanje, tovarniški praznik, ki verjetno bo ... Znaša na delavca 13.424.— din.

V temeljni organizaciji Svila se otepajo s problemom pomanjkanja osnovne preje, še vedno pa dolguje temeljni organizaciji FROTIR 160.000 \$. Da bi se odnosi prav na tem področju uredili se pripravlja dogovor, ki bo preciziral tudi obresti za posojila.

Beli dan ugleda vroča in aktualna tema — dopustovanje. Dogovorimo se za nove kraje letovanja — Medulin in Ulisko, raj za nagce.

S 1. marcem se prispevek za malico poveča s 3.— na 5.— din. Procentualno veliko, v denarju malo, premalo, da bi se vedli do malice, kot se vsebini in času spodobi.

Dražja sta čaj in sendvič, ukinitvev kosil pa seveda predstavlja korak nazaj — a kaj se hoče, težki časi.

APRIL

Proizvodnja je plan dobro dosegla: DE 13, 101,8 %, DE 10 97,1 %, nekoliko pod planom, ker so izdelovali večje dimenzije, v DE 14 so plan presegli za 10 %, barvarna, ki je vezana na plan izdelave tkalnice, je plan dosegla le 92,4 %.

Prijazen nasmeh dr. Božene Mikša

Praznujemo kulturni praznik žena, popestrimo ga z razstavo umetniških slik Poldeta Miheliča.

Ker je dr. Višnja odšla v „Rim“, zavzame njeno mesto v naši zobni ambulanti dr. Božena Mikša, s katero smo zelo zadovoljni. Prijazen nasmeh in lepa beseda imata pot v še tako hudo razvalino naših zob.

Red in disciplina sta še kar na tapeti, rezultatov pa ni in ni. Ukrepi varčevanja nas stiskajo v kot in goriva primanjkuje tudi za najnujnejše prevoze.

Na razpisani natečaj za ženske prostovoljke v JLA ni posebnega odziva. Za to emancipacijsko priložnost nam očitno NI!

Zastoji v tkalnici in drugih enotah so bili v mejah normale, zaključena je asortimanska sprememba s ciljem povečanja količin progastega artikla MISS (valk). V barvarno so oddane večje količine v pranje in barvanje v birsječnem delu.

Škart v tkalnici se je zmanjšal na 7,6 %, saj se v I.a kvaliteto popravi za dobrih 50 % komadov več kot v lanskem letu. Bistveno se je zmanjšal škart plaščev (za več kot 50 %), kar je rezultat poostrenejega nadzora v tkalnici, zmanjšanja nelegalnih

partij v barvarni ter sistematskega in natančnega krojenja in konfencioniranja ter končnega popravila napak na plaščih v konfekciji frotirja.

Zavele so že prve spomladanske sape, zato se mladi pripravljajo na programsko volilno konferenco. Obširni program dela, novo vodstvo in še kaj obetajo plodno delo mladih v bodoče.

Naša delovna organizacija je na občinski lestvici gospodarjenja delovnih organizacij izmed 19 na 3. mestu po količini izvoza. Nove usmeritve izvoza so jasnejše: izvoz naj bi povečevali tkalci in ne predilci. To nam vliva upanje, da bo preje v bodoče več.

Za dober procent se znižujejo prispevne stopnje za SIS.

32 delavcev prosi za kredit za individualno gradnjo in 7 za adaptacijo. Manj je prosilcev za nakup stanovanj, zato se stanovanjska sredstva delijo v razmerju 60:40 v korist individualne gradnje. Sedem prosilcev za dodelitev stanovanj pa upa, da bodo že kmalu ob „svilanitovem“ ognjišču.

Težko je verjeti „radodarni“ odločitvi IO SZTI o 60 % koriščenju ustvarjenih deviz, ker pa ta še ni potrjena, ji ne verjamemo, čeprav bi bila zelo blizu pravice.

MAJ

Mesec maj — mladosti in ljubezni — pričenjamo vzpodbudno. Nekateri na delavskem pikniku v Kamniški Bistrici, kjer naša predsednica Jožica za prizadevno delo prejme srebrni znak, bolj zgodni pa jo v zgodnjih jutranjih urah mahnemo na Stari grad.

Ocenjujemo poslovanje prvega kvartala kot uspešno in kljub pomanjkanju preje plan dosežemo 100 %, razen barvarne, kjer je bilo v tem obdobju večje število barvanih partij.

Kljub velikim problemom z dobavo uvožene diolen preje so tudi v TOZD SVILA zadovoljni z rezultati poslovanja I. kvartala.

Naše s štafeto mladosti

Kupci zamujajo s plačilom po računih, zato se z aneksi opozori nedisciplinirane in kaznuje z višjimi zamudnimi obrestmi.

Stroški, omejeni z družbenim dogovorom so v meji dovoljenih z izjemo nekaterih. Ni težko najti opravičila za prekoračitev stroškov reprezentace, saj vemo, da so vsi pomembnejši sejmi v prvi četrtini leta in da je bil obisk poslovnih partnerjev velik. To nam kažejo rezultati prodaje, ki so doma in na tujem dobri.

Za nami so vsakoletne težave pri dogovarjanju pogojev s kupci. Zmotno je mišljenje, da se blago samo prodaja, potrebno je veliko truda in že ob najmanjšem intervencijskem uvozu podobnih artiklov (kot pred leti uvoz kitajskih brisač) se stanje solidne prodaje v trenutku podre.

Težave s prevozi delavcev se večajo, delovne organizacije s prevoznimi organizacijami ne najdejo skupnega jezika; prisotne so zamude delavcev na delo. Jezimo se na premaknjen delavnik, toda nihče nas ne posluša!

Za poslovnimi vrati se že razpravlja o povišanju OD za 15 %, seveda pa se istočasno pripravlja tudi korekcija normativov.

Osebni dohodki se s 1.5.1983 res povišajo za 15 %. Načrtujemo in upamo, da se bo preskrba s prejo izboljšala. Korigiramo normative, ki so v tem obdobju prekoračeni.

Razdelimo kredite za novograditelje in dodelimo pravico uporabe stanovanj z obvezno lastno udeležbo.

Spreminjamo vplivnost lestvice dohodka, kjer bi po novem imeli vsi enako vplivnost 16 točk; to pomeni 1/3 gibljivega dela faktorja neposredne učinkovitosti. S tem bomo popravili prevelika odstopanja faktorjev učinkovitosti navzgor ali navzdol pri posameznikih. Posredno spreminjamo tudi druge vplivnosti ter razmišljamo o posledicah, ki jih bo prinesla ta sprememba.

Odobrena je nabava centrifugalnega ventilatorja za strižni stroj, ki je menda ovira, da novi strižni stroj MONFORST ne dela; to je visoko kvaliteten stroj, nabavljen zaradi boljše asortimanske sigurnosti in zahtevane visoke kvalitete VELUR tkanin.

Proizvodnja dosežena v tkalnici 98,2 % v primerjavi s planom v DE 10 — 101 %, DE 14 119,7 %, DE 15 86,5 %, DE 16 99,5 %. V tkalnici je bilo zaradi čakanja na osnovo izgubljenih 658 m² tkanin.

Veča se spisek poslovnih partnerjev, ki ne poravnajo svojih obveznosti. Neplačana realizacija znaša že skoraj 4 milijarde in doslej še ni bilo toliko dolžnikov.

Kilometrina v višini 8,20 din ne zadostuje za kritje prevoznih stroškov. Trgovski zastopniki negodujejo

in se tolažijo s predlaganim povečanjem na 9,50 din v mesecu juniju.

Problematika goriva je še vedno pereča.

Podpiše še SS z RTC Velika planina v upanju, da bo ta lep gorski venec našega Kamnika vendarle zaživel.

Več ali manj zadovoljni dopustniki, ki bodo letovali v naših počitniških objektih so znani, zbirajo pa se še prijave za letovanje otrok. Cenik letovanja je tak, da omogoča vsem vsaj 7 dni ne preveč zasoljenega oddiha, da pa bi nam laže šlo pri finančah, se bodo tudi letos stroški oddtegovali po obrokih.

Zbori delavcev so „vroči“ Pripombe kar dežujejo: hočemo delati po stari, dobri 6. uri, ne strinjamo se z načinom obračunavanja stalnosti, kvaliteta tople malice pada, delavke iz šivalnice pa želijo organizirano predvajanje glasbe in zatrjujejo, da se ob glasbi bolje dela.

Cilji izvoza konfekcije v mesecu maju niso doseženi in postaja nam jasno, da smo v želji za čim večjim izvozom zastavili previsoke cilje.

Kljub temu, da smo v mesecu maju nekoliko bolj zasanjani, se to ne odraža pri nesrečah pri delu, saj se v tem mesecu sploh nismo poškodovali.

JUNIJ

Proizvodnja se otepa s težavami pomanjkanja preje, na kar kažejo rezultati:

DE 13 97,03 %

DE 10 100,07 %

Izjema je konfekcija, ki z 121,8 % dosega dobre rezultate, je preskrbljena s tkanino in ima vsklajeno tekočo proizvodnjo.

Inovatorji, kar 10 jih je, prejmejo avtorske odškodnine v skupnem znesku 102.554.— din za naslednje izboljšave:

- vodila žakardskih kart,
- večstopenjsko črpalko za črpanje kondenzata,
- pnevmatsko krmiljenje na sušilno razpenjalnem stroju
- aparate za obrobjanje na šivalnih strojih.

Na DS TOZD Frotir izbije na dan problematika odnosov prebivalcev kart in vskladitve njihovih del in nalog z razvidom. Seji prisostvuje tudi pravobranilec samoupravljanja občine Kamnik in skuša ublažiti problem z zahtevo, da se pripravi rokovnik razvida s točnimi roki in jasnih zadolžitvev za sprejem akta o razvidu del in nalog za DO do konca leta.

Razvid del in nalog je sicer nared za javno razpravo. Zelo pomembna novost so konkretno opredeljene zahteve po strokovni izobrazbi v skladu z usmerjenim izobraževanjem, kot posledica tega pa zmanjšane zahteve delovnih izkušenj.

Uspešne tekmovalke

Gasilci uspešno tekmujejo na občinskem prvenstvu, naše gasilke pa so nam prinesle lep pokal za doseženo prvo mesto.

Ker so majski dnevi kot nalašč za izlete, to izkoristijo gasilci, ki se preko „zavitih“ Gorjancev podajo v Metliko na ogled muzeja in pokušino dobre kapljice v vinsko klet, niso pa se odrekli prijaznemu vabilu našega nekdanjega sodelavca Lojzeta.

DITT Kamnik ima letno skupščino, zadnji dan v mesecu pa se vrši odprodaja odpisanih šivalnih strojev. Kako nam služijo stroji z „varnostnim“ ali „cik-cak“ šivom doma, pa ne vemo.

Pa je prispel: 22. junij 1983

Podpišemo samoupravni sporazum o skupnem ustvarjanju in razporejanju deviz med DO SVILANIT in PLAVO LAGUNO Poreč. Člana poslovnega odbora sta Jenko Matija in Novak Marjan. Ker odlok o zamrznitvi cen velja do 30. junija, hitimo s pripravo predloga za povečanje cen našim proizvodom.

Novi zakoni o deviznem poslovanju in odplačevanju dolgov tujini opozarjajo na izredno resnost gospodarske situacije ter gospodarjenja v novih pogojih in predvidenem delu razpolaganja z ustvarjenimi deviznimi sredstvi.

Zaradi vseh restrikcij, ki jih prinašajo novi ukrepi se predvideva padec proizvodnje v SRS do 15 %, v naši širši domovini pa celo do 25 %.

Kje je zdaj delavec, v tem neumornem mlinu, ki obeta manj moke in kruha...

Pa še ena vesela novica — šli smo na Gorenjsko — vsi veseli, sindikalni izletniki.

JULIJ

Odhajamo na dopuste — kolektivne in letne, a kljub manjšim potrebam po preji zaradi LD, dosežejo v tkalnici le 96,3 % plana, ali v m² realizirajo plan le 95,7 %; vzrok: izredno slaba kvaliteta makedonske preje in neurjeni klimatski pogoji. Šivalnica planskih predvidevanj ni dosegla zaradi enotedenskega izpada prve izmene v popoldanskem času ob priliki manjšega remonta sušilno razpenjalnega stroja barvarne.

Zastoji v tkalnici so veliki, izpad proizvodnje znaša 9641 m². Samo zaradi čakanja na osnove je bilo izgubljenih 7375 m². Preostali izpad gre na račun požara na statvi št. 48.

5. 7. 1983 so ognjeni zublji objeli statev št. 48, a kljub izredno hitremu ukrepanju delavcev ni bilo mogoče preprečiti bombažnih ogorkov, ki so padli v klima kanal in nadaljevali pustošenje v klimi. Prisebnost in požrtvovalnost delavcev tkalnice in gasilcev so preprečili, da se požar preko klime ni razširil naprej in povzročil veliko gmotno škodo. Kvaliteta je sorazmerno zadovoljiva, tkalke sicer tožijo nad velikim številom pretrgov, rezultat je 6,25 % škarta, večje število popravljenih brisač v I. kvaliteto pa pomeni končni iztržek — le 3,93 % slabših kvalitete.

Na zborih ugotavljamo polletne rezultate poslovanja, ki so kljub težavam v proizvodnji zelo zadovoljivi: povečanje proizvodnje z letom 1982 za 2,8 %, kar predstavlja predvsem porast produktivnosti za 3 %. Prodaja na domačem trgu je zadovoljiva, slabša je situacija na tujem trgu zlasti pri prodaji konfekcije (težja gospodarska situacija tudi na zahodu). Predvidevamo, da izpada izvoza v prvi polovici leta ne bo mogoče nadoknaditi v drugem polletju.

TOZD SVILA beleži na račun spremenjenega asortimana zelo lepe rezultate, v prvem polletju pa je prodala kar 57.564 rut, solidno je tudi kooperacijsko sodelovanje z „Menino“, zanemarljiv pa tudi ni izvoz 22.000 izdelkov v SSSR.

Ukinitve nadurnega dela je očitna — iz lanskih 7.138 se zmanjšajo na 465 nadur.

Uspešno poslovanje se nam pozna tudi v plačilnih kuvertah, kjer je višji osebni dohodek za 8 %.

Ugotovitev, da smo dobro gospodarili in dobro prebrodili številne težave splošne gospodarske

Pozdrav z Raba

krize nas ne uspava in vemo, da bomo ob zelo zaostreni devizni situaciji ter naraščajočih težavah pri plasmaju izdelkov na zunanjem trgu in doma lahko obdržali dosednji standard le z boljšim in produktivnejšim delom.

Zaradi stečaja angleške firme Docotex, trgovske organizacije v združenju COURTAULDS INTERNATIONAL (ta združuje nekatere proizvajalce frotirja) do katere je prišlo zaradi zahtev tekstilnih delavcev v Angliji, je šel „po vodi“ zelo dober posel, vreden 1 milijon dolarjev. Uspešno sicer rešimo, kar se je rešiti dalo in upamo, da se bodo izdelki prodali drugim kupcem a pričakujemo, da po nižji ceni.

Z „Zarjo“ se dogovarjamo o izdelavi protipožarne zaščite in gašenje z vodo v klima kanalih.

Še vedno čakamo na potrditev cen našim izdelkom, med tem pa nas je prehitela Predilnica Litija, ki nam s 1.7.83 že zaračunava prejo za 34 % več. Predilnica Glina, ki nam že nekaj let priskoči na pomoč v najbolj kritičnih trenutkih, je solidnejša v cenah.

Svilanit pristopi v članstvo Skupnosti za CZ. Članstvo nas stane na leto 3 stare milijone, kar glede na poslovne uspehe TOZD SVILE ni veliko. Prevzamemo pokroviteljstvo nad kulturno prireditvijo DAN NARODNE NOŠE v Kamniku, ki iz leta v leto privablja številne Kamničane in druge na živopisane „semenjske dni“ starih časov.

Malico od 1. julija dalje dobimo le, če imamo blokce. Ker se na novosti težko privajamo, te pozabljamo, zato je pri obračunavanju malic in blokov veliko zmešnjave.

AVGUST

Proizvodnja tkalnice okrnjena, črpajo se zaloge preje iz medfaze, že kronično je pomanjkanje 50/2 za zankaste osnove, posledica tega je realizacija tiskarne le 86,7 %. V votkih tkalnica realizi-

ra samo 95,5 % plana, kaže pa se tudi že pomanjkanje 34/1, vgrajene v naših visokokvalitetnih izdelkih — MISS. Konfekcija še naprej dosega dobre rezultate, vse kaže, da je v zalogi skladišča metražnih tkanin še vedno dovolj barvane tkanine za plašče (njen doseg je kar 124 %). Usluge so sicer manjše (73 %), kar je pravilna politika: zmanjšati delo zunaj, da imamo delo doma!

Zaradi pomanjkanja preje beležimo 13.839 m² ali vseh zastojev je kar za 7945 m² več, kot je s planom predvideno.

Devizna situacija se zaradi splošne nelikvidnosti države zaostrojuje: za I. polletje razpolagamo s 60 % deviznih sredstev od ustvarjenega izvoza, za drugo polletje kaže, da se bodo zmanjšale lahko celo samo na 25 % razpolagalnih deviznih pravic (op. avtorja — razpolagamo le z 47,3 %).

Težave še vedno s prodajo plaščev na tuje, kjer dosegamo boljše cene, bolje se prodajajo brisače, kjer pa dosegamo nižje cene.

Pospeseno se razmišlja o kompenzacijskih poslih, pristopa se k najemanju blagovnih kreditov skupaj s Predilnico Litija in Gorenjsko predilnico Škofja Loka in istočasno ugotavljamo, da so dobave preje vse slabše.

Še vedno delamo od 7—15., 15—23. in od 23.—7. ure zjutraj in žolčno razpravljamo, da v zimskem že ne bomo pričenjali z delom ob tem istem času. Zadeva s prebijalci, kot kaže, še ni končana; trpi delo, skaljeni so odnosi znotraj enote, sistem prirejenosti, podrejenosti in vodenja dela si predstavljajo bolj po domače; po vročih debatah njihova podrejenost pade pod terminerja!

Predlog SO Kamnik o finansiranju rekonstrukcije Titovega trga, dokončanjem avtobusne postaje in izgradnjo javnih stranišč v Kamniku ima za posledico okroglih 355 milijonov Svilanitovih sredstev. Glede na predpisan normativ 9 l bencina/100 km za osebne avtomobile, izdela komercialna služba strateški plan obiskov naših kupcev, zato se morajo trgovski zastopniki „držati maršrut“.

„Milostno“ se povečajo stroški dnevnic in kilometrine, ki veljajo od 15. avgusta dalje, istočasno pa se povečajo tudi dnevnice za službena potovanja v tujino.

Za dobro voljo in obliž težavam in skrbem se organizira izlet na Stol, zadovoljni obrazi popotnikov pa nam govore, da je bilo krasno. Ja, ja, nad 1000 metri ni več grehov, ne skrbi.

Na razvid del in nalog kar dežujejo pripombe. Vsi bi bili na papirju radi pomembni z dolgoletno

SEPTEMBER

Zaradi težkih gospodarskih časov imamo komaj čas pomisliti na tovarniški praznik, ki je sicer osrednja septembrska prireditev. Številna športna tekmovanja pred praznikom in izlet upokojenih članov kolektiva nas že opozarjajo na bližajoči praznik, dan prej pa svečano predamo uporabi rekonstruirano kotlovnico, ki nas je stala več kot smo načrtovali (14 %). Številni gostje si ogledajo mokro vajo gasilskih društev, ponosni na nov gasilski dom pa so seveda najbolj naši gasilci. Za vse,

Bilo je zares lušno . . .

*S ceste že zagledaš stavbo,
na videz nič posebnega ni,
ko bliže prideš, pa zagledaš
veselo družbo — to smo mi!*

*Deset dni zdaj bili smo skupaj,
bilo zares prav lušno je.
Smo pili dobro, jedli dobro,
zato bi vsi ostali še.*

*Hrano sem že omenila,
to je nadvse izvrstna stvar,
posebno ker nam Mira kuha,
nam drugega prav nič ni mar.*

*Miri pa pomaga punca,
to je pridna Dragica,
ki je tudi šef mladine,
ki v Tunj'cah je doma.*

*Zdaj na vrsto pride glavni,
danes rojstni dan slavi,
zato še enkrat zaželimo,
naj dolgo let še zdrav živi!*

*Tu doli smo se mi zredili
in mnogo vina tud' popili.
So res lepo za nas skrbeli,
da tu mi konca ne bi vzeli.*

*Zatorej HVALA Miri, Dragi,
upravniku za vse lepo,
ki so nudili nam ga tukaj,
ko skupaj mi živeli smo.*

Pesem je nastala 9. 8. 1983 — na upravnikov rojstni dan, ko je bil tudi poslovilni večer. Vsem je bilo hudo ob slovesu. Kako tudi ne, saj smo 10 dni živeli kot velika družina. Če bi se le dalo, bi teh deset dni ponovili. Saj ste za to, kajne?

Barbara Lipovšek

potrebno delovno prakso; kako je v praksi pa vemo!

Na licitaciji se prodajajo odpisana osnovna sredstva — med njimi star pisalni stroj in seštevalni „mlinčki“. Vsi bi imeli radi doma kakšen zgodovinski pisarniški primerek, srečo pa so imeli le nekateri.

Športna družina

ki jih zanima Svilanit, je organiziran ogled naše tovarne.

Seveda je praznik letos še nekoliko bolj svečan, saj praznujemo skupaj s tovarno 35. obletnico. Zelo lep kulturni program, kjer bi se težko opredelili, ali so nas bolj navdušili naši pevci, mekinjski šolarji ali Tomaž s citrami, je prispeval svoje k podelitvi jubilejnih in oktobrskih nagrad, vsem pa smo pristrčno zaploskali. Skromna večerja nam ni pokvarila razpoloženja in brusili smo pete do zgodnjih jutranjih ur.

Praznik je za uro daljši, saj so se prav to noč pomaknili urini kazalci za uro nazaj, česar so bili razpoloženi gostje zelo veseli.

Težka devizna situacija pripelje do blokade deviznega računa, ker je zapadlo v plačilo veliko anuitet iz preteklih obdobj. Le 14 dni je časa, da zberemo 311.000 \$. Dirka za devizami doseže vrhunec in v stiski nam pomagata kamniški Kik in Utok ter ostali poslovni partnerji, istočasno pa dolgujemo še Predilnici Škofja Loka 400.000 \$ za prejo, ki je neobhodna.

Nabavi se registrirnik delovnega časa, razpravljamo o premakljivem delovnem času in o tem izdelamo tudi pravilnik. Nad osnutkom se jezimo, saj nam poleg nekaterih ugodnosti prinaša tudi neprijetnosti: hude kazni za vse zamudnike, več kazenskih točk za privatni izhod med negibljivim delovnim časom in 2 uri dela mesečno več, kot ostalim delavcem.

25.9.83 pridemo spet na normalno merjenje zimskega časa in delamo spet po starem.

Po skupinah, na svetih delovnih enot in na delovnem mestu diskutiramo o razvidu del in nalog;

vsklajujemo z nomenklaturu poklicev tekstilne industrije in ugotavljamo, da „drezanje“ v razvid, sestavni del nagrajevanja, spet buri duhove, vnaša nezadovoljstvo. Roki razvida pač zahtevajo svoje, vsem pripombam pa ni mogoče ugoditi.

Ob prazniku tovarne in 35-letnici se zaposlenim in upokojenim v tem letu izplača 200 starih tisočakov.

Stabilizacijski ukrepi v zdravstvu so prisotni že dalj časa, najnovejši pa marsikatero našo sodelavko razjezi, saj se bo bolniški stalež za nego bolnega otroka odobril le po predhodnem potrdilu DO, da delavka doma nima ustreznega varstva.

Zobna ambulanta zaradi bolezni zobozdravnice že dalj časa ne dela, delavci pa so nejevoljni in razpeti med domačo ambulanto, ki ima vrata zaprta in urgentno ambulanto, kjer Svilanitovih pacientov ne sprejemajo radi.

Potrjujemo delovni koledar za prihodnje leto in štejemo proste dni, ki nam jih bo prineslo pres-topno leto.

V TOZD Frotir ne dosegajo planskih rezultatov proizvodnje, z izjemo konfekcije foritrja, ki je prekoračila plan za 1,2 %. (DE 13 92,7 %, DE 10 96,6 %, DE 15 83,6 %, DE 16 87,6 %).

Z obratovanjem prične tretja izmena v tkalnici svile na 3 statvah, kjer se proizvaja predvsem tkalina za izvoz.

Gasilci se odpravijo na Rab, kjer obiščejo stanovske tovariše, pregledajo protipožarno varnost v počitniškem domu, za nameček pa veliko postorijo za veselimi dopustniki. To ceni osebje v našem počitniškem domu in dobro poskrbe za neuradno zadnjo izmeno obiskovalcev na Rabu.

OKTOBER

Rezultati proizvodnje v tkalnici se vidno slabšajo: 91,3 % votkov napram planu!

Zaloge preje so se zmanjšale, stroji se nekontrolirano ustavljajo, ljudje nimajo dela. Tako slabih rezultatov proizvodnje doslej še ni bilo, preja, kar je je, je izredno slabe kvalitete.

Šivalnica mora zmanjšati število svojih delavcev zaradi spremembe asortimana — premik dela v velike brisače. Začasno gredo delavke v tkalnico, konfekcijo; realizacija delovne enote je le 93,6 %. S podobnimi težavami, kam z zaposlenimi, se ubada tudi barvarna, ki seveda vsak kilogram preje, prejet iz predilnic, takoj še topel predela. Konfekcija še nima težav s pomanjkanjem materiala.

O problematiki preskrbe s prejo so informirani tudi člani DS. Zaloge preje za normalno obratovanje so daleč pod minimalnimi, deviz ni. Z blagovnimi krediti doslej še ni bilo nič, ker niso znani pogoji bank in način koriščenja. Računa se

na boljšo preskrbo s prejo proti koncu leta, sedaj pa naj se maksimalno koristijo letni dopusti!

Začno se uporabljati nove cene artiklov — 21.10.1983 (večje so za 20 % pri brisačah, razen artiklov LIZ, MAGI, ter za 30 % višja cena 4 artiklom kopalnih plaščev).

Predlog razvida del in nalog komisija za delovna razmerja posreduje v sprejem delavskim svetom. Nekatera neskladja se rešijo šele na sejah.

Strokovnjaki potujejo v Milano na ITMO, mednarodni sejem tekstilnih strojev, ki je vsake 4 leta in se žal vrnejo z ugotovitvijo, da že sedaj močno zaostajamo po tehnološki opremljenosti. Uveljavitev mikroelektronike in robotike v tekstilne procese, pa bo z omejitvijo uvoza opreme zaradi znanih gospodarskih težav še v večji meri zavrlo napredek tekstilne industrije pri nas.

Ta mesec hodimo na delo mimo registrirnika delovnega časa. Začetne težave z vklapljanjem ur zaradi pozabljenosti kmalu prenehajo, števci sedaj še kažejo pravilno število ur, ki jih preživimo na delu seveda.

Kljub novemu računalniku in štabu strokovnjakov dela v računskem centru po polževo napredujejo.

Ugotovi se, da sistem na Delti pozna dobro le en delavec, ostali pa bodo morali nujno na dodatno usposabljanje!?

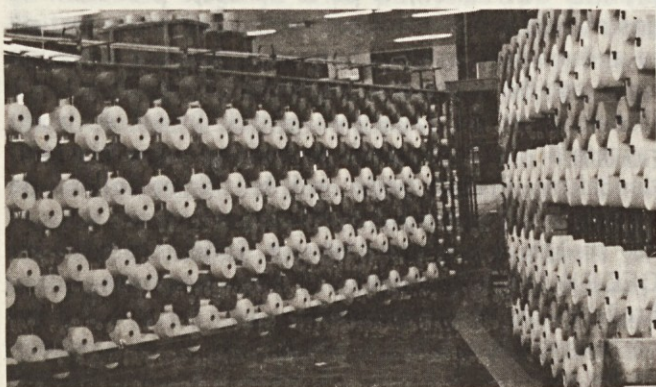
Do požara na statvi št. 20 je prišlo zaradi nespoštovanja požarnovarnostnih predpisov. Res, da nas je ob hitri intervenciji škoda stala samo 2 do 3 stare milione, lahko pa bi nas stala precej več. Poškodovani kabel vezalnega stroja, saniran z izolir trakom in selotejpom pa je dobil pravico skladiščenja na UJV. Ob tem je bila kot že ničkolikokrat izrečena misel, da je dodatni telefonski aparat v vratarnici nujen, prav za požarno varnostno intervencijo.

Pravzaprav smo začuden nad 9-mesečnimi rezultati poslovanja delovne organizacije z ozirom na težave, s katerimi se otepamo. Ker nismo kršitelji družbenega dogovora in da bi ne klonili pod bremenom težav, delamo od prvega dalje za višje osebne dohodke — 6 %.

Najprizadevnejši krvodajalci prejmejo priznanja, za uvedbo kosil pa se še vedno ne odločimo, saj število abonentov ni večje od 7.

NOVEMBER

Kritičnost pomanjkanja preje se nadaljuje; tkalnica doseže samo 92,6 %, šivalnica čaka na vsak kos, vendarle kljub temu še plan realizira 91,8 %, nujne so premestitve delavcev v druge delovne enote. Optimistične izjave na zborih delavcev, da bomo s prejo bolj založeni zaradi raznih dodatnih intervencijskih nakupov, se izkažejo na koncu meseca nerealne. Od firme Schleicher dobimo 10 ton vzhodnonemške preje na račun nižjih izvoznih cen. Na ta način bomo kupili v mesecu decembru tudi barve, že preje pa nam je to uspelo preko Jugotekstilove firme Fimex v Avstriji. Najbolj pereče je pomanjkanje 34/1 in v stiski nam jo je dobavila firma Egeria. Pri intervencijskem nakupu iz Vzh. Nemčije in Makedonije ugotavljamo izredno slabo prejo, zato tkalke naredijo še manj, kot bi sicer lahko. Dosegi količine dela so kritični.

Preja, preja . . .

Obisk delegacije iz ČSSR nas obogati za nova spoznanja, da skrbi za delavca in človeka posvečajo veliko pozornosti, veliko tudi družbenemu in manj osebnemu standardu.

Kljub pomanjkanju preje je tudi TOZD Svila zaključila devetmesečno poslovanje zadovoljivo. Asortiman izdelkov je še vedno zelo pester, problemi pri kvaliteti pa bi odpadli s pridobitvijo novega snovala.

Gobarji pridno nabirajo štorovke in kazenske točke v našem parku, ljubitelji kraškega pršuta pa hite z naročili.

Bližajo se volitve, zato so že evidentirani novi sodelavci, ki nas bodo zastopali v prihodnjih dveh letih.

Praznujemo prvo obletnico „oktobrskega paketa“. Vse je po starem, le kave in praška je dovolj, z ozirom na ceno, pa se zalogi ni čuditi.

Za majcen, majcen lasek nam uide prehodni pokal s troboja, zelo pa smo ponosni na rezultate kolezarjev na republiškem prvenstvu.

Konfekcija ima težave z nevsklajeno proizvodnjo, vendar plan doseže kar 135,2 %.

V barvarni polno ne obratujejo, realizirajo plan le 84,1 %, v barvarni tkanin pa 88,3 %, čakajo na vsak karton preje, ki jo takoj predelajo.

Tkalnica ima zaradi pomanjkanja preje izpad kar 15.080 m² tkanin; zaloge v medfazi pa zmanjšane več kot za polovico.

Devetmesečno poslovanje nam tudi izkaže za 5 % nižje boleznine kot lani v istem obdobju, prav tako je opravljenih le 1/10 lanskim nadur.

Davek stečaja angleške firme Decotex je znan: 4 vagoni z 12.835 kg naših brisač v vrednosti 51.558,30 Lstg so na angleški carini; znižati moramo ceno in jih prodati drugemu kupcu, pri manjklaj pri prodaji znaša 11.042,52 Lstg.

Potrjujemo število delavcev za leto 1984, ki ni izračunano iz norm in normativov, DSSS planira za leto 1984 118,25 zaposlenih delavcev.

Nov zakon o dolžniško upniškem razmerju, ki zelo dosledno kaznuje vse, ki nepravčasno poravnava svoje obveznosti, občutimo tudi v Svilanitu. Zato izdelamo v delovni organizaciji poslovnik, ki natančno opredeljuje obveznosti posameznikov in služb pri poravnavanju obveznosti.

Izdaja naših faktur je prepočasna, kar nam mesečno tudi pobira nekaj starih milijonov.

Izdelan je stabilizacijski program za leto 1984, ki na 10 straneh dosledno opredeljuje naše gospodarjenje.

Osnovna naloga v programu je preskrba z materialom za normalno delo in za usmeritev v izvoz; vse ostale cilje in dejavnosti zato prilagajamo tema glavnima nalogama!

Za TOZD Svilo kupimo 6 ton preje iz Makedonije. Izid licitacije prodaje izdelkov Jedinstvu je za nas

porazen. Izbrana sta bila naša konkurenta „Cveta Dabić“ in „Blace“, ki sta nudila nižjo ceno. Poraz si lajšamo z upanjem, da nam bo to uspelo pri JLA, kar bo pomenilo prodajo 90.000 brisač.

Na zborih delavcev izbije nezadovoljstvo zaradi nagrajevanja stalnosti in procentualnega višanja osebnih dohodkov. Kompresorska postaja v šivalnici pa zaradi premajhnih zmogljivosti ponagaja delavkam, ki tožijo nad pomanjkanjem zraka.

Po povišanju osebnih dohodkov smo s povprečjem v delovni organizaciji zadovoljni — 22.913,00 din. Pričnemo z rekreacijo v telovadnici; vsi ljubitelji rekreacije se shajajo ob torkih, odbojarska ekipa pa trenira ob sredah v telovadnici ICRM.

DECEMBER

Problematika oskrbe s prejo je zelo, zelo kritična. Primanjkuje deviznih sredstev za devizno pokrievanje, zato se sklepa vse več samoupravnih sporazumov o združevanju dela in sredstev ter poslovnem sodelovanju za pridobitev deviznih sredstev (Utok, Interkontinental Zagreb...) Združevanje sredstev v reproverigi je neobhodno in prizadevanja, da bi od hotelov iztržili vsaj majčken del deviz od prodanih izdelkov, so velika.

Povečujemo število delavcev v nočni izmeni in zaprosimo za soglasje za leto 1984 zaradi povečanih obveznosti v izvoz in ker ni možnosti za nabavo nove strojne opreme.

Znana je številka potrebnih deviznih sredstev v letu 1984: v TOZD FROTIR bomo potrebovali samo za prejo 2.537.905 \$, v TOZD SVILA za prejo 14.000 \$ in 111.000 \$ za tkanino, svilarci pa si obetajo od sodelovanja s Plavo laguno iz Poreča kar 300.000 \$!

Problematična je oskrba z rezervnimi deli zaradi pomanjkanja deviz — se ve.

Delavcem in upokojencem se odobri nakup izdelkov lastne proizvodnje s 50 % popustom v višini 2.500.— din.

Kriterij dohodka se v bodoče korigira, če bo prekoračena dovoljena poprečna ocena. Ugotavljal se bo mesečno na nivoju DO, skozi daljše obdobje je že sedaj ocena 11.

Občasne so redukcije električnega toka zaradi težje energetske situacije v Jugoslaviji in ugotavljamo, da vse bolj postaja za delo zanimivo nočno delo, saj ne prihaja do problema zaradi prebitja konic, pa še nočna porba je veliko cenejša. Seveda pa to povečuje na drugi strani socialne probleme.

Proizvodnja je v težavah. V šivalnici ni dela, 10 delavcev je premeščenih v druge enote, dogovarjamo se o opravljanju raznih del, da se lahko delavce zaposli. V tkalnici se večajo zastoji zaradi pomanjkanja preje, bratska pomoč firme Egeria s

Sindikata „pomaga smučarjem“, saj se kar lepo število delavcev odpravi v Ljubljano na znano smučarsko prireditev, precejšnje število naših pa se je zabavalo tudi ob komediji Pigmalion, Mestnega gledališča Ljubljana, ki je gostovalo v Kamniku.

Na smučarskem sejmu v Kamniku lahko kupimo po zmernih cenah rabljeno smučarsko opremo, seveda pa gremo še na ples — a ne v smučarski opremi.

Za okroglo mizo povabimo naše malčke, ki nam zaupajo svoja pričakovanja ob prihodu Dedka Mraza.

5 tonami preje pa je le kapljica v morje. Barvarna pomaga po najboljših močeh šivalnici, da bi bili zastoji čim manjši.

„Menda“ strižni stroj MONFORST še vedno ne obratuje, na vogalu se zadenemo ob nabavljen ventilator, ki že nekaj časa čaka na načrte, ki so v izdelavi. Se bo končno le montiral, ko bodo načrti gotovi? Sam ne bo prišel gor! Doba, več kot leto dni, da steče, je pa kar malo dolgo, kaj mislite odgovorni?!

Kje ste — stari kupi?

Ne sprejmemo samoupravnega sporazuma o uresničevanju zdravstvenega varstva, saj niso znane niti finančne obveznosti za DO, niti za posameznika. Minili so časi, ko smo podpisovali paorje za „mačka v žaklju“. Sprejmemo še en pomemben dokument: samoupravni sporazum o temeljih plana SPIZ; gre za določene spremembe, ki jih je prinesel nov zakon, te pa se nanašajo predvsem na gostoto zavarovalne dobe, odkup let, letna rast pa je zvišana iz stopnje 3,5 na 4,2. Prispevna stopnja bo v letu 84 znižana iz 12,78 na 12,54.

Dedek Mraz pa zanesljivo pride! Otroci se bodo razveselili sladkarij, starši pa bolj bona za 50 starih tisočakov. Pridali bodo vsaj še trikrat toliko, pa bo mogoče za hlače dovolj!

Pa srečno v novem letu z željo, da bi nam DEDEK MRAZ prinesel, kar smo ga prosili:

Sreče in zdravja polne vreče,

pa take delovne dni,

da bo manj skrbi

bodoče dni.

Bodo mladi imeli delo?

Če želimo dobiti določen vpogled v področje zaposlovanja in ugotoviti trenutno situacijo ter dogajanje na tem področju družbene dejavnosti, je prav, da se ne omejimo samo na našo DO, pač pa da upoštevamo vsaj teritorij Kamniške občine.

Resolucija o izvajanju družbenega plana je za letošnje leto predvidela umirjenejšo rast zaposlovanja napram preteklem obdobju. Če rast zaposlovanja izrazimo v številkah je bila predvidena 0,8 % s tem, da je bilo zastopano stališče, naj bi predvsem zaposlovale tiste delovne organizacije, ki povečujejo proizvodnjo za izvoz.

Delovne organizacije so podpisale samoupravni sporazum o usklajevanju letnih načrtov zaposlovanja, v katerem so bile sprejete določene usmeritve, v okviru katerih naj bi potekalo zaposlovanje — kot je npr. selektivno omejevanje nadurnega in pogodbenega dela, obveznost zaposlovanja lastnih štipendistov, razpisovanje štipendij ter obvezno zaposlovanje pripravnikov ob zasedanju del in nalog v primerih pokrivanja nadomestnih ali dodatnih potreb po delavcih.

Iz analiz o gibanju zaposlenosti za obdobje januar — september 1983 se razbere, da je v stagnaciji število zaposlenih v družbenem sektorju primerjalno na stanje konec leta 1982. V zasebnem sektorju je precej naraslo število zaposlenih in sicer je bilo v tem obdobju ustanovljenih 64 novih delovnih mest.

Upadanje števila zaposlenih je vidno na področju industrije, povečalo pa se je v gradbeništvu. Po predvidevanjih kljub precejšnjemu porastu zaposlovanja v mesecu septembru ne bo dosežena resolucijska stopnja, kar je predvsem posledica nesigurne oskrbe z repromaterialom.

Pri Skupnosti za zaposlovanje so kamniške delovne organizacije do septembra prijavile 1255 prostih del kar je 6 % manj kot v enakem obdobju lanskega leta. Od tega je bilo pokritih 934 potreb. Največ potreb je bilo izraženih za delavce brez poklicne izobrazbe, vendar pa je glede na preteklo leto večje povpraševanje po delavcih od IV. stopnje strokovne izobrazbe navzgor.

Brezposelnost glede na preteklo leto narašča, vendar je še pod kritično mejo. Povečano je število prvih iskalcev zaposlitve, število žensk in število strokovnih kadrov, kar je kazalec zmanjšanih zaposlitvenih možnosti; to pa je zaskrbljujoče predvsem, če se bo umirjena rast zaposlovanja ali celo upadanje le te nadaljevalo v prihodnjih obdobjih. Bistven premik je tudi pri zaposlovanju pripravnikov. V primerjavi z letom nazaj se je zaposlilo

42 % več pripravnikov. Do meseca septembra se je zaposlilo 71 pripravnikov z ugodno izobrazbeno strukturo in to največ v industriji.

Pogodbeno delo se je zmanjšalo glede na obdobje I—IX za 20 %, nadurno delo pa za 16 %.

Če pogledamo predvidevanja za leto 84 in izhajamo iz resolucijske opredelitve s predvideno 0,2 % rastjo zaposlovanja to pomeni še bolj umirjeno rast zaposlovanja. Iz podatkov o predvidenem prilivu bo v letu 1984 v kamniški občini 420 iskalcev zaposlitve naslednje izobrazbene strukture:

stop. str. iz.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
štev.	153	7	15	110	70	40	25
%	36,4	1,6	3,6	26,2	16,7	9,5	5,9

Pri tem je potrebno upoštevati, da bodo iskali zaposlitev tudi delavci, ki se bodo vrnili z začasnega dela v tujini.

Pri zaposlovanju v letu 1984 naj bi upoštevali naslednje opredelitve pri politiki zaposlovanja:

- prednost pri zaposlovanju naj bi imele TOZD, ki bodo povečevale proizvodnjo za konvertibilni izvoz,
- pri novem zaposlovanju naj bi imeli prednost predvsem iskalci brez zaposlitve,
- za čimboljše vključevanje kadrov s suficitarnimi poklici bo potrebno organizirati oblike prekvalifikacij za deficitarne poklice.

V naši delovni organizaciji lahko ugotovimo, da se zaposlovanje giblje v okviru načrtanih usmeritev v srednjeročnem planu zaposlovanja, saj se je število zaposlenih v obravnavanem obdobju zmanjšalo. Umirila se je tudi v preteklosti dokaj visoka stopnja fluktuacije, k čemer je poleg splošne situacije na področju zaposlovanja delno prispeval tudi sedanj nivo osebnih dohodkov.

V TOZD Frotir za leto 1984 nekoliko povečujemo plan števila zaposlenih na izdelavnih delih in nalogah, povečan plan pa je predvsem zaradi časovno podaljšanih norm zaradi slabega materiala in tudi pomanjkanja materiala. V glavnem pa bomo zaposlovali na delih in nalogah, za katere pričakujemo, da bodo nezasedena zaradi prirodne fluktuacije delavcev. V TOZD Svila in skupnih službah pa ostaja plan delovne sile na številu zasedbe del in nalog na povprečni zaposlenosti leta 1983.

S kakšno mero optimizma v Novo leto?

MARIJA SITAR

NEGOTOVOST ZARADI „NEOPREDELJENIH“ POGOJEV GOSPODARJENJA

V mesecu novembru zapisati nekaj o poslovanju in gospodarjenju v prihodnjem letu bi moralo biti samo po sebi lahko in možno. Naj povem zakaj temu ni tako?

Gospodarski položaj je zapleten. O tem so si mnjenja enotna. Razhajajo pa se že na naslednji stopnički, kjer se je treba odločiti, kako naj bi ga pričeli odmotavati. Eni prisegajo na dosledno izvajanje zakonov in predpisov, drugi trdijo, da brez novih izhoda ne bomo našli. Tretji priporočajo manj restriktivnega poseganja v gospodarstvo, v vseh republiških stabilizacijskih programih in resolucijah pa dvomijo, da bo lahko ekonomska politika kaj manj omejevalna. Osnovne sporne točke in cilji ekonomske politike v prihodnjem letu so: povečati vključenost v mednarodno delitev dela, pravočasno izpolnjevati obveznosti do tujine, povečati proizvodnjo, začeti s sanacijo dinarskega finančnega položaja v združenem delu in povečati akumulacijo gospodarstva.

Izrazito negativne tendence, ki izbijajo ob koncu tega leta dno, se bodo vsekakor nadaljevale v prihodnje leto. Motnje v reprodukcijskih tokovih, tržna neskladja, ničelna rast proizvodnje, oživljanje inflacije, slaba učinkovitost naložb, gnila likvidnost, nezadostna izkoriščenost zmogljivosti, zadolženost v gospodarstvu, tečajne razlike, kriza bančnega sistema, vse to so bremena, ki nam bodo že zdaj upognjen hrbet težila tudi v prihodnjem letu. Če dodamo še slabe napovedi razmer v svetovnem gospodarstvu v prihodnjem letu, bo ekonomska politika skušala zagotoviti takšne pogoje za gospodarjenje, da bi ustavili slabšanje gospodarskega položaja. Da bi to dosegli, bi morali v prihodnjem letu povečati družbeni proizvod za 2 %, obseg industrijske proizvodnje za 3–4 %; izvoz blaga in storitev v celoti za 15 %, celo za petino pa na konvertibilno tržišče. Uvoz blaga s tega področja bi morali povečati za okoli 7 %. Takšno rast naj bi dosegli predvsem s povečanjem produktivnosti za 1,5 % in s politiko izboljševanja kadrovske strukture in produktivnega zaposlovanja, ki bi povečalo število zaposlenih za 1 %.

Cene naj bi rasle za 10–15 indeksnih točk počasneje kot letos (resolucija predvideva 25 % rast cen v globalu). Dohodek združenega dela naj bi zrasel za 27 %. Poraba bo še bolj selektivno omejevana kot doslej: sredstva za bruto osebne dohodke naj bi naraščala za petino počasneje od dohodka, sredstva za neto osebne dohodke pa za kakih 15 % počasneje. Realno naj bi osebni dohodki padli samo za 2 %.

Sredstva za skupno in splošno porabo bodo rasla za četrtno počasneje kot dohodek (znotraj tega

povprečja pa sredstva za skupno porabo le za dobro petino počasneje, sredstva za splošno porabo pa kar za tretjino).

Takšna delitvena razmerja naj bi zagotovila krepitev materialne osnove združenega dela, saj bi sredstva za reprodukcijo rasla 7 % hitreje od dohodka in akumulacija bi tako zrasla za 1,3 odstotne točke. Razmerja pri gospodarjenju z devizami bi morala ostati na letošnji ravni, dohodkovno motiviranost za izvoz pa bi morali še naprej uravnavati z realnim tečajem dinarja. Povečati se ne bi smele niti prispevne stopnje, prav tako počasneje kot dohodek bodo smele naraščati druge obveznosti iz dohodka razen obresti. Davčna politika bi tudi morala služiti razbremenjevanju gospodarstva. Ker bo treba dobršen del akumulacije nameniti odpravljanju notranje nelikvidnosti in finančni sanaciji, niti obsega naložb v osnovna sredstva ne bo mogoče povečati.

Ob takšnih razmerjih obremenitev, ki so v masi večji od sredstev za neto osebne dohodke, se postavlja problem, če je zastajanje rasti mase sredstev za osebne dohodke za rastjo dohodka tisti instrument, ki lahko omeji prevliko „trošenje“, saj v proračunskih mehanizmihi ni nobenih varovalk za nekatere druge vrste porabe. Na drugi strani pa je na obzorju vrsta predlaganih zakonov, ki pa še niso usklajeni kot n.pr. 7. člen zakona o zavarovanju plačil, zakon o trajnih obratnih sredstvih, zakon o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka in zakon o SDK, ki ga bo potrebno vskladiti z vsemi temi zakoni.

Taka je v kratkih obrisih podoba načrtovane uspešnosti. Neogotovost zaradi „neopredeljenih“ pogojev gospodarjenja onemogoča napore pri sprejemanju poslovnih odločitev in uveljavljanju kvalitete gospodarjenja.

Uresničevanje temeljnih nalog v letu 1984 in napor za večjo gospodarsko učinkovitost sta možni le ob pogoju, da bodo ob koncu leta znani pogoji za naslednje leto in da se ti med letom ne bomo bistveno spreminjali. Ta trenutek je vse skupaj še podobno predstavi, v kateri so igralci gospodarstvo, režiser pa igralcu še ni dal točnih navodil, če-tudi je scenarij jasen, vsi pa pričakujejo, da bodo kulise zagotovile uspeh predstave.

FLORJAN TORKAR

ANGAŽIRATI MORAMO VSE SILE

V proizvodnji frotirja v letu 1984 je predvidena nominalna rast v primerjavi z leto 1982 v katalnici frotirja s 103 % v votkih ter v m² s 105,5 %. Da se bo ta proizvodnja uresničila, morajo biti izpolnjeni pogoji redne nabave oziroma preskrbe s surovo prejo ter povečanega dela na statvah v nočni izmeni. Asortimanske spremembe so bile velike v letu 1983, te so v velikem deležu že realizirane. Predvideva se povečanje brisačnega dela asortimana v enojnih prejah na strojih Günne, ostalih večjih sprememb na strojih se ne predvideva. V letu 1983 smo zaradi premikov proizvodnje na enojne preje — valk program, bili priče zahtevnemu delu, ki je nastal zaradi pregalarjanja na večje gostote ter žakardske izvedbe tkanin. Posebno pa je bilo ogromno delo opravljeno še zaradi poenotenja dimenzij v brisačnem delu proizvodnje.

Obrat šivalnice bo plansko proizvodnjo povečal za 2 % v komadih, v m² pa je povečanje 5,4 % z ozirom na plan leta 1983; zanimivo pa je to, da se je izredno povečala kvadratura izdelkom tako, da je že v letu 1983 prisotno pomanjkanje dela na izdelavnih delovnih mestih, poleg pomanjkanja materiala še to odločno vpliva na zmanjšanje obsega dela v šivalnici tako, da so premiki delovne sile bili nujni v tem letu po delovnih enotah v TOZD-u frotir.

Barvarna križnih navitkov povečuje proizvodnjo v letu 1984 za slabe 2 %, seveda pa daniravno veliko povečanje proizvodnje v metražnem oddelku. Skupaj je v tm povečanje proizvodnje za 6,8 %. Tiskarna bo s svojo proizvodnjo zadovoljevala potrebam po boljšem asortimanu, praktično pa se

bo raven proizvodnje gibala kot je realizacija proizvodnje v letu 1983.

Delovna enota konfekcija bo plansko proizvodnjo v letu 1984 povečala z indeksom 124,2, to je izredno povečanje na plan 1983, seveda pa je to predvideno v prvenstveni meri zato, da bomo zadovoljili izvozno usmerjenost TOZD Frotir. V celotnem proizvodnem programu, seveda so s tem še vedno močno vključeni zunanji kooperanti, bo proizvodnja konfekcioniranih plaščev večja v primerjavi s planom 1983 za 1,6 %.

Zadane naloge, katere stojijo pred proizvodnjo niso majhne; narekujejo nam maksimalno angažiranje vseh delavcev TOZD v letu, ki nam prihaja nasproti. Splošna situacija ni rožnata, ekonomska nuja nas sili v še povečan izvoz na področja, na katerih smo že danes prisotni. Če pa hočemo obratovati in si za nemoteno proizvodnjo oskrbeti material, ki je praktično skoraj 100 % uvožen, nam seveda narekuje maksimalno stopnjo izvoza. To ne bo enostavno niti lahko, angažirati moramo vse sile, da bomo dosegli zastavljene cilje, to je naša edina alternativa.

SILVO BALANTIČ

POTREBNA BO NAŠA CELOVITA PONUDBA

Leto 1984, ki se nam naglo približuje, prinaša kot vsako nastopajoče leto določeno mero negotovosti. To je prav gotovo neka stalna startna trema, ki je kaj kmalu odstranjena, ko so nezanke — ovire prebrodene.

K takšnemu razpoloženju prispevajo tako domači, kot tuji komentatorji, ki napovedujejo za našo panogo precejšnjo mero nihanja, gledano s kupoprodajnega vidika. Tudi naše analize ter dobljene informacije niso preveč vzpodbudne. Po vesplošnih ocenah, bo na tujem trgu trd boj za plasma tovrstnih proizvodov zaradi izrazito povečane vsesplošne ponudbe. Na plasma na domačem trgu pa bodo prav gotovo vplivali: padec kupne moči,

nakupne preusmeritve ipd. To bodo konstantni negativni elementi, katere bo potrebno stalno spremljati tako doma kot na tujem trgu. V momentih, ko bo prišlo na trgu do določenih neugodnih situacij, bo obvezna zahteva po hitri prilagoditvi, še hitrejšem reagiranju, kot je bilo to zahtevano v preteklosti. S polno pripravljenostjo na take tržne situacije bomo ublažili izpade oz. slabe končne efekte. V vsakem primeru se moramo izogniti tržni gugalnici, če bomo resnično na vseh področjih delovali solidno in enotno.

Zelo pomembna za večjo stabilnost bo naša celovita ponudba, zato morajo biti naše kolekcije take, da nosijo vsebinsko vse bogastvo, kjer je združena kompozicija kapacitet, tehnologije, kreativnosti in celotne operative.

Če so bile funkcije nabave—prodaje v preteklosti izmenično v situaciji negotovosti, bo nastopajoče leto dosti trše za dober plasma, prav zaradi poslabšanja tržne situacije. Izrazito intenzivnejši bodo razgovori ob podpisih samoupravnih sporazumov zaradi poslabšanja vsesplošne likvidnosti, v ospredju bodo prav gotovo teme udeležba ipd. Na tujem trgu mora naša ponudba biti popolna, kvalitetna in tu alternative ni.

ADI KUŽNIK

NI MOŽNOSTI ZA BISTVENO POVEČANJE IZVOZA

Na višino izvoza v sedanjih pogojih gospodarjenja vplivata naslednja dva elementa:

- naše lastne potrebe po devizah
- delež deviz od ustvarjenega priliva, ki jih mora delovna organizacija izdvojiti za potrebe republike in federacije ter devizne rezerve, nafto itd.

Od teh dveh elementov nam je dokaj podrobno znan prvi. Glede drugega pa lahko samo domnevamo, da prihodnje leto za delovno organizacijo ne bo bolj ugoden kot v letu 1983, ko smo morali od prilivov, izvirajočih iz rednega izvoza izdvojiti kar 53,7 %, ali okrogel milijon dolarjev. Za 800 članski kolektiv je to brez dvoma zelo velik znesek.

Potrebe obeh temeljnih organizacij združenega dela so približno naslednje:

TOZD Frotir	3,330.000.— \$
TOZD Svila	480.000.— \$
Skupaj	3,780.000.— \$

Ti zneski obsegajo predvsem naslednje postavke:

- devize, ki jih združujemo znotraj reprodukcijske verige predvsem s proizvajalci bombažne preje,

- devize, ki jih potrebujemo za uvoz barv in kemikalij ter utensilij in rezervnih delov

- devize za doplačilo tujih kreditov.

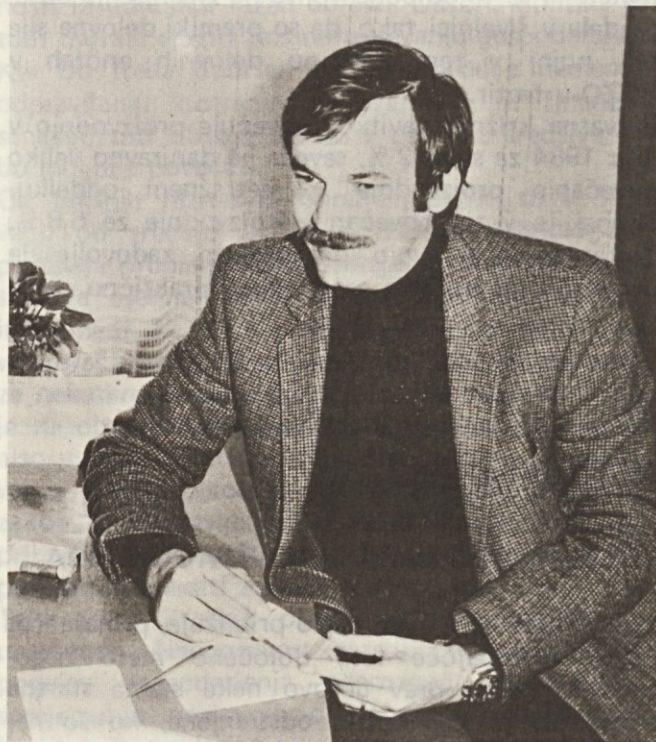
Osnovni kazalci fizičnega obsega proizvodnje so že znani, kažejo nam minimalno rast. V tem sklopu so tudi izdelani izvozni plani oziroma znani izračuni deviznih potreb za normalno nemoteno obratovanje. Ta minimalna rast fizičnega obsega nam še bolj narekuje, da bo v procesu proizvodnje, v ponudbi tak asortiman, ki bo prinašal z realizacijo prodaje le tega zadovoljive končne efekte.

Samo po sebi se postavlja vprašanje, zakaj tak pesimizem ob vstopu v leto 1984. Odgovor je kratek:

- a) naloga težja
- b) cilji višji
- c) polno neznank.

Pri vsem tem pa moramo verjeti, da bomo sposobni rešiti vse probleme, odstraniti vse zapreke ter, da lahko ob vsesplošnem prizadevanju pričakujemo ugoden končni rezultat.

Minevajo časi, ko smo imeli v nekem smislu privilegiran položaj na trgu, temu smo rekli „naših pet minut“. Zato vlada vsesplošno mnenje, da bo trenutne navade in razvade potrebno spremeniti, hkrati bo nujna sprememba tudi v miselnosti, da je možno prodati vse, kar se proizvede.

Še naprej ugotavljamo žalostno dejstvo, da za nakup nove opreme ter rekonstrukcije obstoječe ni mogoče nameniti praktično ničesar.

Dodatno bo z izvozom v letu 1984 potrebno pokriti še 800.000.— S najetega blagovnega kredita za nakup ameriškega bombaža v letu 1983.

V kolikor bi ves naš izvoz opravili kot tako imenovani redni izvoz, in razpolagali le s 47,3 %

deviz, bi morali v letu 1984 izvoziti kar za 7,800.000.— \$.

Tej nalogi nikakor nismo kos iz naslednjih razlogov:

— Samo povečanje izvoza za skoraj 100 % ni možno brez uvajanja novih tržišč. Ciklus od prvih stikov, preko poskusnih naročil, do rednih poslovnih odnosov pa je daljši od enega leta.

— proizvodne kapacitete ustrezajo sedanjemu nivoju izvoza, saj so v nekaterih obdobjih (pred pričetkom kopalne sezone) za izvoz angažirane vse razpoložljive kapacitete v nekaterih dimenzijah brisač medtem, ko konfekcija kopalnih plaščev le še v manjši meri pokriva potrebe domačega trga.

— vedno večje težave pri preskrbi z reprodukcijskimi materiali doslej še niso v večji meri vplivale na izvozne roke, saj je proizvodnja za domači trg tista, ki v primeru pomanjkanja obstane prva. Nesolidnost v izvozu bi nas stala mnogo težko pridobljenega ugleda in denarja, ter vzbudila nezaupanje pri naših kupcih, ki bi verjetno zmanjšali naročila in pričeli blago kupovati drugje.

Iz povedanega sledi, da je sedanji obseg izvoza že blizu zgornje meje možnega ter, da v prihodnjem letu ni izgledov za njegovo bistveno povečanje. To pomeni tudi v letu 1984 približno 4,3 milijone \$ izvoza.

TOMO OKORN

KAKO ZAGOTOVITI NEMOTENO PROIZVODNJO?

Vprašanje, ki si ga zastavljamo, vzbuja vrsto podvprašanj in dilem spričo gospodarskih problemov in razpotij. Že groba ocena letošnjih možnosti preskrbe z repromaterialom vzbuja skrb za prihodnost. Ocena našega družbenega ekonomskega stanja je jasna skoraj slehernemu občanu, ki spremlja mednarodne in domače gospodarske tokove. Osnovne značilnosti sedanjega trenutka našega gospodarstva so velika zadolženost v tujini, nizka produktivnost in nerealen tečaj dinarja napram tujim valutam. Kako uskladiti vsta na nasprotja, da bomo kot celotna jugoslovanska skupnost, vrnili dolgove tujini, zagotovili uvoz potrebnih surovin na nemoteno proizvodnjo itd. To so vprašanja, ki zadevajo tudi našo delovno organizacijo. Kljub relativno visokemu izvozu ne pokrivamo vseh potreb po deviznih sredstvih kajti delež, ki ga moramo odstopiti družbi je previsok ali pa obratno delež, ki nam ostane je premajhen za pokritje vseh potreb po surovinah, ki so v tekstilu pretežno iz uvoza.

Za leto 1984 predvidevamo navječji problem v preskrbi z bombažno prejo. Poleg večje udeležbe

Zaradi tega si bomo morali prizadevati obdržati nivo rednega izvoza na vrednosti 1,8 milijona \$ tako, da bo družba od nas tudi v letu 1984 dobila milijon \$. Ves ostali predvideni izvoz pa bomo morali opraviti tako, da nam bo za lastno uporabo ostalo bistveno več kot le 47,3 % deviz, ker nam sicer v nobenem primeru ne bo uspelo pokriti lastnih deviznih potreb, kar pa bi seveda povzročilo resne motnje v proizvodnji.

Posli, kjer je delež deviz za lastno uporabo okrog 80 % so predvsem kompenzacije.

Z vsemi silami si bomo morali prizadevati, da bomo pridobili ustrezna soglasja za izvedbo teh poslov, ki bodo kot je znano v naslednjem letu strožje nadzorovani. Upamo, da razpolagamo z dovolj močnimi argumenti, na podlagi katerih nam bo Zvezni sekretariat za zunanjo trgovino takšna soglasja tudi izdal. V tujini bi namreč kupovali surovino (surov bombaž), izvažali pa bi gotove izdelke za široko porabo najvišje stopnje predelave, poleg tega pa bi izpolnili vse svoje obveznosti do družbe. Kljub takšni predvideni optimalni rešitvi pa naše devizne potrebe še ne bi bile v celoti pokrite. Rešitve bo potrebno poiskati predvsem v nabavi bombažne preje za dinarska sredstva in v pridobivanju deviz iz naslova združevanja znotraj reprodukcijske verige zlasti v turizmu in gostinstvu.

deviznega pokrivanja za 1 kg preje nimamo zagotovil za povečane dobave od predilnic, ki so bile do sedaj naše dobaviteljice. Ostale predilnice v državi zahtevajo devizno pokrivanje v naprej ali pa bombažno vlakno, ki so ga pripravljene sprejeti v predelavo. Velik problem je tudi visoka razlika v ceni vlakna in ceni končnega prediva. Vrednost ameriškega dolarja nenehno raste kar vpliva na ceno vlakna. Predilnice so vedno manj zainteresirane za predenje bombaža spričo neprilagajanja končne cene prediva napram rasti cene vlakna. Teh nekaj posplošenih ugotovitev seveda še ne zagotavlja nemotene produkcije zato pa se v strokovnih krogih delovne organizacije mrzlično išče

izhod iz neznanega labirinta predvidenih gospodarskih znank in neznank. V teku decembra bodo potekali razgovori z našimi predilnicami v zvezi z zagotavljanjem planiranih količin preje, zato bomo rezultate vedeli šele, ko bo Tekstilec že v branju. Za pokrivanje manjkajočih količin preje bo verjetno osvojena varianta uvoza bombaža s pomočjo kompenzacijskih poslov za predelavo v eno od predilnic na Kosovu in v Bosni. To sta predilnica Kosovka v Prištini in Predilnica Bihač v Bosni in Hercegovini, ki imata še na razpolago kapacitete za „lohn“ predelavo. Jasno je, da bomo vzporedno iskali tudi ostale vire nakupa preje, ki bodo kvalitativno in cenovno interesantni za našo delovno organizacijo. Eno od bistvenih vprašanj za leto 84 je tudi nabava rezervnih delov iz zvoza. V letošnjem letu te možnosti ni bilo spričo kroničnega pomanjkanja deviznih sredstev. Ta nakup bomo morali v letu 84 nadoknaditi, če hočemo preprečiti hujše zastoje zaradi slabo vzdrževanega strojnega parka. Vzporedno s preskrbo naših osnovnih surovin bomo morali reševati tudi preskrbo s pomožnim materialom ter zagotavljanje devizne participacije dobaviteljem kot so sukanci, po-

možna sredstva za barvarno in plastično embalažo. Ta udeležba sicer ni velika vendar pomembna v repro verigi.

Če strnemo vsa pričakovanja po informacijah, s katerimi trenutno razpolagamo, nas čaka težko poslovno leto, ki mu bomo kos samo z dobrimi poslovnimi odločitvami predvsem pa z striktnim izvajanjem planiranega izvoza na konvertibilni trg. Devizna sredstva so edino zagotovilo, da bomo polno obratovali. Ne smemo pozabiti, da smo izredno velik potrošnik bombažne preje in da bomo količino, ki jo planiramo za l. 1984 v količini 1.700 ton uspeli zagotoviti samo pod pogojem devizne participacije predilnicam.

Za zaključek se zdi pomembno poudariti, da ima naša delovna organizacija izbrane dobavitelje, s katerimi sodelujemo že vrsto let, da imamo vzpostavljene korektne poslovne odnose, ki pa se včasih črno obarvajo zaradi neizpolnjevanja obojestranskih obveznosti.

Upamo, da bomo z doslednim angažiranjem celotnega kolektiva premostili pričakovane težave, saj smo tudi v letošnjem letu pokazali dobršno mero iznajdljivosti v poslovnih odločitvah.

WIEGELE Bogo

O obratu družbene prehrane — drugače

Vsak delovni dan se srečujemo v obratu družbene prehrane in si nabiramo moči za preostali del našega delavnika. Od 3. maja 1980 leta dalje v novi menzi uživamo ob dobri in negodujemo ob slabi ali pičli malici, začetno navdušenje se je ohladilo in navadili smo se na dobro prehrano. Marsikatera pripomba je že odpravila drobne pomanjkljivosti, marsikaj bi se še dalo storiti za dobro voljo in skupnim razumevanjem zaposlenih v tovarni in menzi. Pri hrani je pač tako, da se na njo prav vsi spoznamo, toda naši okusi so si med seboj zelo različni. Pri naših malicah pa se največkrat sploh ne ukvarjamo s tem, kako se je malica pripravila, koliko nas stane in kakšne možnosti imamo za pripravo te hrane. Prav o teh problemih in delu za razdeljevalnim pultom pa naj bi tekla beseda v tem sestavku.

PROGRAMSKA IZHODIŠČA

Razmišljanje o tem, kakšen naj bi obrat družbene prehrane sploh bil, so bila različna. Želeli smo si predvsem lepšo menzo in boljšo prehrano. Končna odločitev v projektu in pri naročilu opreme je

bila: razdeljevalna kuhinja z možnostjo priprave hladnih jedi s kapaciteto 350 do 400 obrokov na izmeno in jedilnica s 120 sedeži.

Na osnovi projekta in naročene opreme je Zavod za napredek gospodinjstva v decembru 1979. leta izdelal programska izhodišča, ki so služila za pripravo in organizacijo dela v obratu družbene prehrane.

Malice

Pri malici bosta na izbiro dva različna menuja in sicer:

— *enolončnica, solata ali pecivo*

— *mesna jed s prilogo, solata, pecivo*

Upoštevali smo, da se bo približno 50 % abonentov odločilo za prvi menu, preostalih 50 % pa za drugega.

Število toplih obrokov, ki so jih nekaj časa pripravljali v Viatorju, nato pa v Napredku v Domžalah, se je v začetku res gibalo okoli polovice, s časom pa se je njihovo število zmanjševalo in v zadnjem času, zlasti v poletnih mesecih padlo celo pod četrtno. To pa pomeni tudi večje število obrokov, ki jih je potrebno pripraviti „doma“.

K povečanju števila hladnih obrokov je vsekakor pripomogla zelo pestra izbira hladnih malic, čeprav je včasih slišati pripombe na premajhne obroke.

Pripravili smo predlog za pripravo desetih hladnih jedi in sicer:

1. *Fižolova solata z jajci*

2. *Tlačenka s čebulo*

3. *Ravbarska solata*

4. *Peklan goveji jezik s hrenovo omako*

5. *Mesno sirova solata*

6. *Sirova plošča*
7. *Posebna salama s stročjim fižolom*
8. *Danska solata*
9. *Gnjatni zavitek*
10. *Nadevani kruhki*

TEORIJA IN PRAKSA ...

Že bežen pregled osnovnega jedilnika ter jedil, ki jih dobimo za malico, nam pove, da smo malico popestrili kar precej, pa čeprav nam to sama zasnova kuhinje ne omogoča. Priprava dveh vrst hladnih malic in razdeljevanje tople, priprava kruha in sendvičev, kuhanje čaja in prodaja sladice s tehnološkega in sanitarno higienskega vidika pač zahteva prostor in ločene linije za pripravo teh jedil, saj se samo z menjavo desk za rezanje ne da vedno doseči zanesljive neoporečnosti živil. Na pultu se nam tako srečujejo meso, salame, kruh, solata in vse ostalo, kar pač imamo za malico.

V času obratovanja menze smo dali za izboljšavo pogojev precejšnja sredstva: napeljan je bil zunanji plinski priključek iz večjih jeklenk, zgrajena nadstrešnica med menzo in Svilo, urejeno skladišče za pijače in embalažo, omare za shranjevanje termos posod in čistil... Vse to sicer pomeni izboljšanje obratovalnih pogojev, še vedno pa ostaja odprtih kopica vprašanj in problemov: shranjevanje pijače v zimskem času, skladišče za zelenjavo, ozko grlo je pečica in še nekaj drobnih in tudi večjih problemov.

Ob takšnih pogojih dela zaposlenim v menzi, kljub skrbi za čistočo, rednim zdravstvenim pregledom ter naporom za snažnost obrata ni možno popolno zagotoviti higienske neoporečnosti živil.

Kot uporabniki menze včasih negodujemo zaradi slabo pomitih in obrisanih pladnjev, skrite pa so našim očem drobne klice in bakterije, ki pa jih opazujejo in analizirajo vsak mesec z odvzetimi vzorci hrane in brisi s pribora in delovnih površin v Zavodu za medicino in higieno v Ljubljani. Na osnovi analiz je bila odpravljena vrsta drobnih pomanjkljivosti, saj so n.pr. obrabljene in zrezane deske za rezanje ter razna plastična posoda z razami pravi raj za gojenje bakterij, kar pa v obratih družbene prehrane ne sme biti prisotno.

S hrano sicer dnevno použijemo milijone drobnih bakterij, ki s človeškim organizmom sodelujejo pri presnavljanju hrane ali pa jih človekovi obrambni mehanizmi uničijo. V slučaju nesnažnosti oziroma pomanjkljivih higienskih ukrepov pa lahko pride do izbruha okužbe.

Ne gre strašiti, da naša hrana ni zdrava, oziroma obstoja večja nevarnost okužbe, res pa je, da je ob vseh naštetih pomanjkljivostih in problemih obrat družbene prehrane na meji dopustnih pogojev za delo.

REŠITVE?

Možnosti za rešitev navedenih problemov je kar nekaj. Prvo, kar je možno storiti je korak nazaj k jedilniku hladne malice, ki jo je možno pripravljati

brez večjih tveganj, tako kot je bilo predvideno s prvotnim programom. To pa je sigurno manj sprejemljivo s stališča prehrane, saj smo v večini primerov z malico bili zadovoljni.

Druga možna rešitev je v adaptaciji menze tako, da bo možna priprava malice v skladu s tehnologijo in higiensko-sanitarnimi pravili, kjer se morajo posamezne jedi pripravljati na ločenih linijah in le kot jedi združiti pri kuhi ali peki ali na krožniku kot gotove jedil.

Tretja možnost in razmišljanje ob eventualni adaptaciji menze pa je vsekakor tudi v tem, da malico v celoti pripravljamo doma, saj zlasti v poletnih mesecih priprava in dovoz kakšnih 60 do 80 malic ni ne vem kako smiselna. Pri dovozu malic iz drugih obratov gre vsekakor upoštevati tudi to, da od polnitve malice v termose pa do porabe hrane ne bi smelo preteči več kot 3 ure časa in da nekatere jedi že v tem času močno zgubijo na kvaliteti.

ŽELJE IN MOŽNOSTI

Mnogo besed je bilo izrečenih o prehrani v naši menzi ob ukinitvi kosil. Vsekakor je bil to korak nazaj, toda pripravljati 3 do 5 kosil v obratu družbene prehrane je vse prej kot smiselno.

V ponovni anketi in zbiranju prijav za kosila se število možnih abonentov ni spremenilo, kar po svoje preseneča, saj je odziv na kosila v drugih tovarnah precej večji, v Kamniku pa so v preteklosti že bile izražene želje po obratu družbene prehrane. Če upoštevamo, da je cena za kosilo bila določena na osnovi čistih materialnih stroškov za hrano, bi interes za kosila moral biti. Cela vrsta drugih vzrokov pa verjetno govori proti temu, od prehrane otrok in zakoncev in ne nazadnje tudi naših navad. Kosilom se za zmeraj s tem nismo odpovedali, moralo pa bi biti vsaj 10 prijavljenih, da bi bila priprava in delo kolikor toliko smiselno. Ob razmišljanju o naši prehrani, navadah in razvah ostaja v spominu letošnji 8. marec, ko je ob malo nesrečno izbranim jedilniku (pečen piščanec in zelena solata za hladno malico ter krompirjev golaž za toplo) zaradi „proste izbire“ ostalo preko 100 porcij tople malice in prav toliko dodatno speklo in pripravilo hladnih malic. O škodi in zavrženi hrani pa je vredno razmisliti.

Zaradi navedenega in ostankov hrane so se tudi začela razmišljanja o rešitvi tega problema in uvedeno je bilo objavljanje malic in bloki za posamezne vrste naročenih obrokov.

Naša razmišljanja pa so še vedno različna, kadar gre za „moje“ in „naše“. Res je vprašljivo, če se splača malico objaviti in si s tem prihraniti samoprispevek 5.— din za obrok, če ne razmišljamo s tem, da nas razlika sedaj stane že kar 80.— din. Da, ker gre teh 80.— din iz „našega“ skupnega žepa je naš odnos do tega problema drugačen, kot če bi šlo iz lastnega žepa. Rešitev tega problema je sicer možna, zahteva pa precej dela in evidence o vsakem posamezniku, ali je blok oddal za prejeto

malico in vzel tisto, za katero je naročen, se je odjavil, če ga ne bo na delo itd.

Z uvedbo blokov se je računalo tudi na zavest posameznikov, da bodo v naše skupno dobro sprejeli ta način in s tem doprinesli, da bi bilo zavržene hrane čim manj. Iz evidence oddanih blokov, pripravljenih malic ter odjavljenih obrokov je možno količino zavržene hrane zmanjšati na minimum. Ugotavlja pa se, da mnogi delavci blokov za malico ne oddajo, ker pač do sedaj zaradi neoddanega bloka ni nihče ostal brez nje. Prisila za to je vsekakor možna, vprašanje pa je, če je smiselno, da bi uvedli kontrolo pri oddajanju blokov. Število zavrženih obrokov se je po uvedbi blokov zmanjšalo, s stanjem pa ne moremo še biti zadovoljni. Precej drugačen odnos do malice bi verjetno imeli, če bi bila lastna udeležba večja oziroma, če bi za neodjavljen obrok ob odsotnosti morali plačati polno ceno obroka. Cena malice in stroški za njo ter potreba po spremembi našega odnosa do hrane nam sigurno govore v prid tej misli.

TAKŠNI SMO

V zvezi z našim odnosom do skupne lastnine pa ob razmišljanjih o prehrani velja napisati nekaj misli tudi o priboru. Res je, da slabo umiti pladnji, okrušeni krožniki in skodelice ne povečujejo užitkov ob sicer dobri malici in bi jih morali tekoče izločevati iz uporabe. Tudi tu in tam iz krožnika ali skodelice po nesreči ali malomarnega odnosa nastane kupček črepiinj. Se pač zgodi... Ne moremo pa razumeti manjko pribora, ki gre sedaj že nekaj let v sto komadov. Žlice, vilice, noži... Čudna je navada nekaterih, da gredo iz menze s polnim želodcem ter jedilnim priborom v žepu, zato, ker je to naš skupni, „naš“ pribor. Druga možnost za tolikšne izgube pa je tudi v čajnih kuhinjah, kjer se pripravlja malica za nočno izmeno. Umazan pribor verjetno konča v posodah za

smeti ali pa gre na pomivanje domov in se v tovarno ne vrne več.

KAKO PA BO...

Želja nas vseh je, da bi imeli dobro malico, urejeno menzo, kulturno postrežbo, čiste pladnje in neokrušeno posodo. Vse to je možno doseči z našim skupnim prizadevanjem, da z denarjem za malico, indirektnih stroškov, torej samo hrana, presegla staro milijardo dinarjev. Za izboljšanje prehrane in pogojev za to bo verjetno v letu 1984 potrebno vložiti nekaj sredstev, saj so koraki nazaj težki, veliko pa lahko tudi posamezniki prispevamo k temu, da bomo boljše in bolj kulturno jedli. Zveni sicer čudno, toda okrušeni krožniki se dajo zamenjati z novimi, celo s krožniki iz nerjaveče kovine, toda ob vseh navedenih razlogih obstaja bojazen, da bodo ti boljši še bolj pogosto odhajali v odpadke ali v domačo uporabo.

Marsikdo se bo ob teh razmišljanjih počutil prizadetega, da vsi nismo takšni. Toda roko na srce, kaj smo skupaj storili, da bi sodelavca opozorili, da pribor ni namenjen za uporabo doma, da je z zamenjavo obroka sodelavcu v zadnji izmeni odvzel pravico do obroka, na katerega je bil naročen, da je dobrodošlo še pecivo ali sadje k obroku, ki mu to ne pripada. Vse te stvari včasih izzvene kot drobna šala, da, toda na račun sodelavca in našega skupnega žepa.

Z Zavodom za napredek gospodinjstva bomo pripravili izhodišča za rešitev navedenih problemov. Strokovne rešitve nam lahko omogočijo, da bomo imeli možnost dobro malico pripravljati v urejenih pogojih in jo pojesti z užitkom. Od nas samih, od delavcev menze in od ostalih zaposlenih pa je odvisno, kako bomo te možnosti izkoristili, koliko nas bo ta prehrana stala ter kako se bomo obnašali do naše skupne blagajne in sredstev, ki jih dajemo za prehrano.

JENKO Emil

Upokojila se je Kočar Elizabeta

Pri dvaindesetih letih se človeku že piše življenjska ocena plodnega ali nepolodnega dela. Za tov. Kočar Špelo lahko rečemo, da je pionirka med ustvarjalci frotirja, saj je svojo življensko pot, med štirimi stenami bivše „Šimenkove“ tovarne v Šmarci leta 1948, pričela že kot šestnajstletno dekle. Doživela je nacionalizacijo tovarne in prvega

direktorja „Otekse“, kot se je imenovala nova nastala tovarna Štrukel Ivana.

V razgovoru s Špelo — ta pravi, da je začela po treh dneh učenja na tkalskih strojih, samostojno delati na 4 ozkih strojih, ki so bili založeni z vafel brisačami in tkanino za srajce. Frotir tkanine so delali le na tri ročne statve. Obstajal je tudi en mehanični stroj, ki pa ni bil usposobljen za tkanje, saj ni bilo junaka, ki bi ga spravil v pogon. Zaposlili so se mladi in ambiciozni delavci, ki so se lotili „orjaka“ in ga tudi spravili v pogon. Stekla je proizvodnja frotirja in se postopoma širila na ročne in mehanične statve. Spominja se, da se je bilo treba vsem zaposlenim hitro prilagajati na različna dela, saj je Špela delala razna dela, od mehaničnih do ročnih statev, ročno privezovanje osnov, „frkanje“, ker je moral namreč vsak tkalec

sam privezati novo osnovo. Treba je bilo delati tudi v barvarni, kjer smo ročno obračali štrene v velikih betonskih banjah. Nekaj časa je delala tudi na snovalu, kjer je bila snovalka in natikovalka obenem.

„Dvanajst let sem delala tudi v nočnih izmenah, kot tkalka. Začela pa sem takrat, ko so usposobili za

Špela — med vodki in številkami

obratovanje edini mehanični stroj za tkanje frotirja. Ta stroj je obratoval samo ponoči, ker je „požrl“ preveč elektrike, zato ne bi mogli istočasno obratovati ostali stroji, ker „rake“ — tedanja električna centrala ni dajala zadostne količine „štroma“. Pravi, da je ponoči delala sama in je morala večkrat

očistiti „grablice“, da je bil pretok vode zadosten in je gnal vodno kolo.

Ob takem delu si je Špela nabirala delovne izkušnje in jih prenašala na ostale sodelavce. Sama se je hotela tudi čimbolj strokovno usposobiti, zato je opravila tudi strokovni izpit za kvalificirano tkalko. Tako je lahko veliko pripomogla, da se je zametek frotirja širil in je nastajala tovarna frotirja v Šmarci, ki je ob preselitvi na sedanjo lokacijo „Svilanita“ štela 33 frotir mehaničnih strojev.

Na svoji poti delavke je Špela doživela marsikaj, od nočnega dela, udarniškega dela, združitve tekstilnih podjetij v Kamniku, prisilno upravo, 80 % plač in še bi lahko naštevali težave, ki jih je bilo potrebno prebroditi in so bile skoro sestavni del tedanjega časa.

Naša znanka pripoveduje, da je bila premeščena na delo poenterke, ko smo se leta 1963 preselili za eno ograjo Svilanita. Takrat je ob delu napravila še administrativno šolo in tako do leta 1978 vestno opravljala dela poenterke. Leta 1978 je bila premeščena na opravljanje del in nalog obratnega tehnika in s tega delovnega mesta odhaja v zasluženi pokoj.

Svoje pripovedovanje je Špela sklenila z mislijo, da je vsa leta rada hodila na delo, eno zaradi nujnega zaslužka in prepotrebne kosa kruha in drugo zaradi pristnih prijateljskih odnosov s sodelavci. Ob odhodu v pokoj še bolj spoznava, da smo bili velika družina, čeprav v svojem privatnem življenju vsak s svojimi težavami, in da je bilo le delo garant za uspeh, kakršnega Svilanit danes predstavlja. Želim, da bi tudi bodoči delavci Svilanita sledili tem ciljem, bili strpni v morebitnih težavah in prijatelji med seboj.

Za dolgoletno delo, strpnost in prizadevnost, za vidne prijateljske odnose izrekamo Špeli prisrčno hvala in ji želimo dolgo in zdravo življenjsko jesen. V naši sredni pa bo vedno dobrodošla.

GOMIRŠEK Marinka

Francka iz „OD“ se poslavlja

Le kdo v Svilanitu ne pozna Francke iz oddelka osebnih dohodkov, saj je prav plača tista „boleča“ točka vsakega zaposlenega, za katero se vsak neposredno ali posredno zanima. Da pa dobimo vsak mesec sredstva za „naš vsakdanji kruh“, pa med drugimi skrbi tudi Francka že dolgo vrsto let.

Francka Martinc in njenih 20 let pri OD

Konec letošnjega leta, po več kot enatridesetih letih dela v Svilanitu, odhaja v zasluženi pokoj.

Življenje ji ni bilo postlano z rožicami. Njena največja mladostna želja je bila nadaljevanje šolanja. A vojni čas ji je to preprečil in jo prekalil v zrelo mladenko. Kot trinajstletno deklico so jo Nemci skupaj z mamo in stricem ter ostalim sorodstvom odpeljali v taborišče na Bavarsko. Njen stric je bil namreč napreden komunist in na ta način so se fašisti maščevali nad sorodniki. Do konca življenja ne bo pozabila grozot, ki so jih tri leta prestajali v taborišču. Po srečnem naključju je ostala živa, ko je bilo taborišče bombardirano, a strah pred bobnenjem je ostal v njej, tako da se ustraši vsakega groma in treska. Njen stric je bil v Dachauu sežgan v peči, Francka pa se je po svobodi z ostalimi vrnila domov.

Zdaj se je začel boj za kruh. Sedemnajstletna se je šla učiti h krojaču Peterki in postala damska krojačica. Pred 31 leti je prišla v Jugopamuk in delala raznovrstna dela, od robljenja brisač do šivanja plaščev. Zelo rada se spominja udarniškega dela pri graditvi Svilanita na Perovem. Na udarniško delo so delavke prihajale ob sobotah popoldne in ob nedeljah. Kolektiv je bil kot velika družina,

sodelovanje med delavci je bilo pristno, brez nevoščljivosti ali zavisti. Po dograditvi tovarne je Francka delala v šivalnici na krojenju, nekaj časa je bila poenterka, pred dvaindvajsetimi leti pa je s strahom in težkim srcem, tako pravi sama, odšla v računovodstvo. Večkrat si je želela iti nazaj v šivalnico, a je vedno prišlo kaj vmes, da ji je bilo onemogočeno.

Po toliko letih dela na osebnih dohodkih je vsakega človeka v Svilanitu spoznala do potankosti, vsakemu je želela le dobro, s koristnimi nasveti je vsakemu želela pomagati. Delala je vseskozi marljivo, vestno, natančno. Veseli jo, da se je s sodelavci dobro razumela, da so bili delovni odnosi v redu. Pravi, da ji je zadnjih pet let neverjetno hitro minilo, posebno selitev v nove prostore je pripomogla k dobremu počutju in še učinkovitejšemu delu.

Z zadovoljstvom odhaja v pokoj, vesela je, da je s svojim delom pomagala Svilanitu do takega razcveta in želi še vnaprej mnogo delovnih uspehov. Francka, mi ti pa želimo, da bi ti zdravje dopuščalo uživati sadove tvojega dela in se zahvaljujemo za dolgoletno vestno sodelovanje.

ZOBAVNIK Stane

Zelo ga bomo pogrešali

Z ALOJZEM KNAVSEM smo skupaj preživeli 20 delovnih in uspešnih let v Svilanitu.

Zaposlil se je leta 1963. v kotlovnici, bil nekaj časa tam, nato pa je šel v mehanično delavnico. V času preseljevanja stavov iz Šmarce v novo tkalnico je že sodeloval pri tem delu, seveda pa pozneje nismo postavili nobene žakardske konstrukcije ali stroja, da ne bi on sodeloval.

Ko smo v naši enoti prešli na novo organizacijo vzdrževanja je Lojze prevzel eno od najzahtevnejših nalog in sicer vzdrževanje dvigal in transportnih sredstev. Tu pa je Lojze pokazal vse svoje sposobnosti, vzdržnost in požrtvovalnost. Moram poudariti, da v vseh teh letih, ko je skrbel za dvigalo in transportna sredstva, let pa je več kot 10, nismo imeli ene težave ali reklamacije za te stroje, ki bi bila na njegov račun.

V svojem življenju še nisem sodeloval z delavcem, ki bi se toliko zavzemal za svoje delo kot Lojze, nobenim, ki bi svoje delo opravljal tako tiho, brez vsakega sitnarjenja glede pogojev dela ali pomanjkanja rezervnih delov. Lojze si je rezervne

Zadnji udarci po nakovalu v DO

dele dostikrat preskrbel kar sam, kajti on je tudi dober kovač. Mnogokrat nas je rešil zagat, ter nam kar hitro skoval določene dele, ki bi jih sicer s težavo nabavili drugod.

Še in še bi moral pisati, da bi opisal vse o Lojzetu, verjetno pa se ne da vsega napisati, kar bi bilo potrebno, še težje pa bo Lojzeta zamenjati na njegovem delovnem mestu.

Mislim, da je naša dolžnost, da se mu ob odhodu v pokoj najtopleje zahvalimo za vsa njegova dela. Naša želja je, da bi ostal še mnogo let zdrav, srečen in zadovoljen ter, da nas bi še mnogo let obiskoval ob tovarniških praznikih.

DRAGI DEDEK MRAZ, PRINESI MI PULI, AVTO NA BATERIJE, ROKAVČKE ZA PLAVAT, VOŠČENJE, PLASTELIN, BIMO KOCKE, MALO SLADKARIJE...

TVOJ DAMJAN

Drobena postava se približuje vratarnici Svilanita. „Čigav pa si ti?“ „Od mamice“, odvrne tih, a odločen glas. Potem je prišel Uroš, ki mu je Svilanit tudi že dobro poznan in je najprej pozdravil mamico.

Naš Lojze je dobil na ta dan posebno nalogo. Z gasilskim avtom je moral obiskati bližnje vrtce in iz vsakega pripeljati nekaj „Svilanitovih“ otrok. Nekateri cicibančki so bili na tan predčasni odhod iz vrtca pripravljeni, drugi pa so spet presenečeno gledali — kaj pomeni ta sprememba v vsakodnevem rednem prihajanju in odhajanju v ta njihov drugi dom. Copatke so hitro zemenjali čevljički, ko smo ukrotili nagajive vezalke, poiskali kapice, rokavičke, bunde in plašče, smo bili nared za odhod. Zvedavo so nas spremljale živahne oči tistih, ki so morali spati za svoj popoldanski počitek. Temu je sledila imenitna vožnja s krasnim, rdečim avtomobilom, okrašenim z napisom SVILANIT in vozil nas je pravi gasilec. Mali potniki Sašo, Tadej, Matjaž, Damjan, Gašper, Tina, Urša in še en Damjan so se stisnili na dveh klopih in zvedavo pogledovali na vse strani.

Vesel prihod v SVILANIT in še presenečenje — vožnja z dvigalom, nato v tretjem nadstropju pogled na mizo, obloženo s sladkarijami in sokovi. Za orkoglo mizo sta se malim poskokom iz vrtcev pridružila še dva šolarja, ki sta takoj po pouku prihitela v Svilanit.

Keksi in sokovi so izginjali v lačnih želodčkih in pogovor je živahno stekel. Vsi so vedeli, kjer delajo mamice in očki.

„Moja mamica dela brisače, zato imamo doma že kar preveč brisač.“

„Moja mamica pa riše kravate.“ „Moja mamica tipka v pisarni.“ „Moja mamica dela tudi v pisarni.“ „Moja mamica pa je naredila tisto, najlepšo brisačo s čebelico Majo“ ...

Ko sem preusmerila pogovor na zimo in na sneg, ki ga vsi že težko pričakujemo, smo se spomnili tudi na vesele prireditve ob koncu leta, ko nas obišče dedek Mraz.

„Kje pa stanuje dedek Mraz?“ „Tam daleč, visoko v hribih“, je bil odgovor. „Sedaj že pripravlja darila za nas“. „Veste, k nam v vrtec pride vsako leto pravi dedek Mraz“. „Tudi v Svilanitu je bil lansko leto pravi dedek Mraz.“ „Meni je prinesel lep, lesen vlak.“

„Je kdo že pisal dedku Mrazu in mu sporočil svoje želje?“ Kako naj bi pisali, ko pa še večina ne poznajo črk, so se glasili odgovori. „Namesto mene piše dedku Mrazu moja mamica“, pove Tadej. „Tudi meni je napisala pismo z željami moja mamica,“ je pristavil Damjan.

Tina si želi punčko, Gašper avto na baterije, Uroš modele za sestavljanje in barvo, Sašo bager na daljinsko upravljanje, Urša punčko, Tadej čoln na baterije, Matjaž motor, Damjan sanke, Tina nima posebnih želja, in bo z vsem zadovoljna. Gašper naroča dedku Mrazu še puško in pištolo za brata. Tadej pa bi rad še čarovniško palico, s katero bo vse začaral.

Tudi za mamice in očke bi radi lepa darila. Saj so kar pridni in bi si tudi zaslužili kakšno malenkost. „Moja mamica je lansko leto dobila lak za lase.“ „Moj očka je dobil cigarete.“ „Moj očka pa je dobil lep pepelnik.“ ...

„Komu pa dedek Mraz ne bo nič prinesel?“ „Tistim, ki niso pridni,“ se je glasil odgovor. „Ste vi vsi pridni?“ „Smo“, je bil enoglasen odgovor. Ob koncu delavnika so nas malčki zapustili v spremstvu mamic. Morda so bili nekateri razočarani, ker bodo morali čakati na obisk dedka Mraza še veliko dolgih dni. Za mnoge bo to še huda preizkušnja, saj se bodo morali hudo potruditi, da si bodo zaslužili lepa darila. Dedek Mraz jih v tem času še posebno dobro opazuje in vidi vse, tudi to da Tadej ni pospravil copat, da Damjan ni lepo zložil kapice in puloverja na svoje mesto v vrtcu, da Tina ni pospravila igrač, da Matjaž ne uboga mamice, da Gašper skače po stanovanju ...

Dedek Mraz, ki ima za seboj že veliko srečanj z malčki, se že pripravlja na letošnje praznovanje. Obilica dela in skrbi, ki jih ima ob izbiranju in pripravi daril, so mu še bolj pobelili lase in dolgo brado.

DOPLIHAR Alenka

ZAHVALA

Ob smrti moje drage mame se vsem sodelavcem iskreno zahvaljujem za podarjeno cvetje, izrečeno sožalje in spremstvo na njeni zadnji poti.

LUŽAR Janez

ZAHVALA

Toplo se zahvaljujemo delovnemu kolektivu Svilanita, ki je s cvetjem in tako številno pospremil Marjana na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala pevskega zboru, gasilcem in govorniku, ki je s svojimi besedami blažil tudi našo bolečino ob njegovem preranem grobu.

Borštnerjevi — mama, oče, brat Drago, sestra Beba in Metka z družinami

